

Artiklar ur socialistisk tidskrift

Utgivare:
Socialistiska
Partiet

Redaktör:
N I L S
F L Y G



Adress:
Luntmakare-
gatan 52 —
Stockholm 1

Tel. namn nr.:
FOLKETS
DAGBLAD

årgång 1936

Detta är ett artikelurval från Socialistiska Partiets teoretiska tidskrift, *Socialistisk Tidskrift*, årgång 1936. Den inbördes ordningen mellan artiklarna är samma som i tidskriften. De flesta artiklarna rör Sovjetunionen (med bl a 5 artiklar om 1936 års Moskvarättegång), nazismen (5 artiklar) och spanska inbördeskriget (2 artiklar: "Hjälp Spaniens kämpande folk!", "Civilisationens räddning"). En artikel diskuterar valutgången av 1936 års svenska riksdagsval.

28 oktober 2006
Martin Fahlgren

Innehåll

Folkgemenskap i teori och praktik	1
LITTERATURREVVY	2
Övergångsperioden mellan kapitalism och socialism	6
Vem störtar Hitler?	13
De döda i Moskva	14
Socialistiska deklARATIONER med anledning av dödsdomarna i Moskva.....	17
Kommunistisk skolning i går och i dag.....	19
Det oroliga Europa	20
Fascismens lärdomar	22
Socialistiska Partiets värdering av valutgången	26
Hjälp Spaniens kämpande folk!	27
Terroristprocessen i Moskva	28
Återverkningarna av processen i Moskva	29
Civilisationens räddning.....	32
A. Rudolf: Moskva-processen. (Prag 1936)	35

Folkgemenskap i teori och praktik

Av ERIK OLSSON

Ur den nazistiska tidskriften »Die nationale Wirtschaft» serveras man följande smakbit:

»Under den liberalistiska perioden blev arbetet blott betraktat som en vara. Målet för vår socialism är att var och en skall förtjäna vad hans arbetsprestation motsvara, och att den olärde arbetaren garanteras ett existensminimum. Därför vill vi sammanföra arbetsgivare och arbetstagare i den tyska arbetsfronten. Detta är liktydigt med ett avskaffande av klasskiljaktligheterna. Och detta är den sanna folkgemenskapens seger inom de tyska yrkena. Därmed är också grunden lagd för skapande av den rätta lönen.»

Den trollformel, som skall frambesvärja Hitlers socialism, uttalas lite längre ner i samma artikel:

”På all äganderätt pålægges ett verksamt gemensamhetshypotek. Därmed blir den funktionella skilsmässan mellan arbetarna och produktionsmedlen upphävd. Och vidare förlorar arbetet sin sociala karaktär av vara. Då blir arbetet till sitt värde inte ett pris, för vilket det betalas; det blir mera bestämt av den mängd social aktning och gällande det medför, såsom det vilket tjänar folket och föder det. Arbetet blir då en offentlig tjänst och som sådant värderat.»

Dessa vackra, vaga tankar kan betecknas som synnerligen typiska för den nya sortens tyska samhällsforskare. I verkligheten är de propagandablomster, som blivit omstuvade till vetenskap. Men dessa små utdrag här ovan är inte blott vackra teorier och borgerlig metafysik. Till skillnad från mycket annat dylikt är de teorier, som tyvärr praktiseras.

Det låter visserligen inte gott att likna arbetarnas prestationer vid en vara. Allrahelst om priset för denna vara i likhet med vanlig prisbildning prutas ner, om ”tillgången” är god. Det klingar onekligen bättre att få sitt arbete värderat som en ”offentlig tjänst” och i proportion till dess ”sociala aktning”. Särskilt om man är grovarbetare och får höra, att grovslitet är det mest värdeskapande.

Men i Tyskland, där dessa vackra teorier praktiseras, har de fått synnerligen betänkliga följder för »de värdeskapande folkamraterna». Visserligen tilldelas dem så mycket ära de extra snabbtalande partifunktionärerna hinner uttala. Men ära innehåller inga som helst näringskalorier. Och sådana världsliga ting som kött och bröd och allt annat, vi behöver för att känna oss behagliga till mods, har sedan det nationella pånyttfödandet kommit igång blivit allt svårare att komma över. Dels stiger livsmedelspriserna för varje månad. Dels måste den sociala aktningen ha minskat i omfång rätt väsentligt, ty arbetet betalas nu inte med hälften av det värde det hade, då det kallades en vara under den liberalistiska perioden.

Det var nog inte en slump, att Hitler som en av sina första åtgärder förintade fackföreningarna och lät arbetsfronten ta hand om pengarna. Hitler har nämligen kommit underfund med, att man inte kan få fart på näringslivet igen med mindre än man sänker lönen för arbetarna till en »naturlig» nivå. Det är då märkvärdigt att arbetarna inte kan inse detta, förklaras ofta. Men, konstigt nog, de hungriga tänker bara på mat. Många lärda har också uttalat sin förvåning över de fattigas otacksamhet att inte vilja uppskatta ideella värden och andliga gåvor, som ett förnöjsamt sinnelag o. d.

Den mest utmärkande förändringen i Tyskland sedan Hitler är också arbetarklassens berövande av rätten att enligt gängse, fullt legala affärsp principer skaffa sig bästa möjliga pris för sin vara, sin arbetsprestation. I stället har de tyska arbetarna fått en massa ära, vad nu sådant kan användas till.

Nazisterna har skapat en arbetarlagstiftning, som i praktiken gör arbetarna ofria. De är inte slavar, ty arbetsgivarna har inget intresse av att underhålla dem, då de inte behövas. Arbetarens människovärde kan man blott tänka sig bli respekterat, om hans arbetsgivare i själ och hjärta är kamrat med honom och delar ut företagets vinst bland dem, som skapat den. Men det föreligger ingen lag, som påbjuder något sådant. Och att arbetsgivaren frivilligt skulle göra så, är, för att använda ett argument mot socialismen, »mot naturen». Att företagarna i ganska stor utsträckning just nu hänger sig åt välgörenhet dikteras nog mindre av solidaritetskänsla än vissheten om, att om inte massorna lugnas går de åstad och hämtar socialismen. För övrigt gör välgörenhet ett gott intryck och kostar minst.

Det kan ha sitt intresse att studera de åtgärder som skall möjliggöra folkgemenskapen. En engelsk Tysklandsexpert skriver härom:

»Nazisternas arbetarlagstiftning utgör ett totalt slopande av det gamla fackföreningssystemet med motsatta intressen mellan arbetare och arbetsgivare. I stället bjuder den, att varje företag skall ha ett Förtroenderåd, vars uppgifter är att rådgöra i löpande ärenden, arbetarnas förhållande på arbetsplatsens m. m. Medlemmarna väljes årligen av arbetsgivaren, eller ledaren som han kallas, i samråd med der nazistiska cellen bland arbetarna. Skulle parterna inte komma överens eller skulle arbetsgivaren vägra slutet omröstning, utskriver arbetarnas förvaltare eller förmyndare nya listor. Dessa förmyndare (från partiet) har mycket stor makt. De bestämmer minimilöner och deras avgörande är vid varje tvist det slutliga».

Ett annat drag är Rådet för social ära. Om detta låter det: »Ledare (arbetsgivare) som exploaterar sina kamrater (arbetarna) eller sårar deras ära, eller kamrater som sätter den sociala freden i fara genom agitation eller provocerande uppträdande (vanlig omskrivning för strävan efter bättre betalt, art.-förf. anm.) må erhålla reprimander eller avsked.»

Om detta sitt mästerverk utropar skaparen, dr Ley: »Hur kan arbetarnas intressen bli bättre försvarade?» Som bevis för denna lagstiftnings fördelaktighet för arbetarna anlitas det snart klassiska exemplet om arbetarna, vilka begärde en julklapp, som vägrades men tilltvangs tack vare denna lagstiftning. Ett skolexempel på vad den sociala ärans råd kan hitta på, hörde jag då det mycket häftigt protesterades mot att avskedade judar erhållit kompensation för att de gett sina platser åt arier.

I sista hand sorterar alla arbetarfrågor av vikt under ett ekonomiskt råd med finansministern i spetsen. Detta råd har delat upp näringslivet i tolv grupper. Ledarposterna för dessa innehas av de mest betydande industrimagnater. Före Hitler kallades de utsugare, kapitalister och mycket annat mindre högaktningsfullt. Nu har de blivit folkskamrater. Arbetarna tillsägas mycket bestämt att inte alls lägga sina fingrar i det som har med ekonomi och handel att göra. Varför? Hitler svarar, liksom andra gudar i liknelser: »Man frågar inte sjuksköterskan, om en operation bör företagas eller ej – man frågar läkaren.» Ledaren för Tysklands tunga industri är Krupp, känd som hänförd socialist, eller hur? Visserligen heter det: en gång om året måste ledaren ställa sig inför dem han leder och anhålla om deras förtroende. Men »finansministern återväljer en ledare mot all röstning».

Kapitalisterna kan inte önska sig en bättre regering än Hitlers. Alla ekonomiska frågor har de reserverat för sig själva. Sedan ordnar regeringen med. Att de fattiga skikten kontrollerar varandra genom att slåss om de smulor som faller från rikemans bord. Sedan går profeterna omkring i landet och talar om socialismen.

LITTERATURREVVY

Nationalsocialismens ideologi

Hans Günther: ”*Der Herren eigener Geist, Die Ideologie des Nationalsozialismus*”. Verlagsgesellschaft ausländischer Arbeiter der UdSSR, Moskva-Leningrad 1935.

En kommunistisk författare diskuterar med antifascistiska kolleger om ämnet ”Nationalsocialismens ideologi”. Ett prisvärt uppsåt, som icke saknar sin betydelse. Men endast en marxist kan lösa denna uppgift och inte en som kallar sig så, – som anför en serie citat av Marx, Engels och Lenin, men i grund och botten likväl är bunden vid Kominterns växlande, efter opportunitetssynpunkter formade teser. Därigenom förryckas synvinkeln, betraktelsesättet blir skevt och nyttan ifrågasättes.

Där författaren skildrar nationalsocialismens ”innehåll”, ger han en mängd riktigt och karakteristiskt material: uttalanden av ledande nationalsocialister, utdrag ur deras grundläggande litteratur o. s. v. samt hänvisningar till deras praktiska politik. Han framställer nationalismen och dess maktövertagande alldeles riktigt som uttryck och återverkan av objektiva ekonomiska förhållanden samt deras återverkan särskilt på de småborgerliga skiktens ideologi, och påvisar att den för storbourgeoisin utgör det dödssjuka kapitalistiska systemets och det egna klassherraväldets säkra skydd. Man förstår att författaren vill bevisa, att den enda räddningen från fascismen och det borgerliga herraväldet finns ”under Kominterns ledning”, och för Tysklands vidkommande under det kommunistiska partiets.

Men där har författaren redan förekommit av ödet. Hans bok skrevs före Kominterns sjunde världskongress. Denna lämnade hans uppfattning – att nationalsocialismen är krigsideologi och hjälpmedel för den tyska bourgeoisin att förbereda nästa erövringskrig, som kommer att riktas mot Sovjet-Unionen – orubbad. (Denna ensidiga syn på det tyska krigshotet, som ju också delades av sjunde världskongressen, synes oss också redan ifrågasatt av den engelska politikens senaste utveckling.) Men sjunde världskongressen ändrade taktiken och kastade därmed Günthers argumentering över ända samt bröt så att säga ryggraden av hans bevisföring.

Günther skriver: ”Så blir det därvid: hitlerfascismen har icke uppstått mot demokratin och socialdemokratin, icke mot liberalismen, icke mot finansoligarkin, ja icke ens mot sunda förnuftet i och för sig.”

”Den är republikens legitime arvtogare. Den är ingen tillfällig form, utan den dödssjuka kapitalismens organiska produkt.”

”Den har uppstått mot revolutionen.” (Sidan 47.)

Detta är en sanning med modifikation eller ett riktigt konstaterande, förknippat med något principiellt felaktigt. I sin strävan att rentvå Tysklands kommunistiska parti – och väl även Komintern – använder Günther den gamla, men av sjunde kongressen i tysthet begravda teorin om socialfascism. Det är bekvämt men därför icke mindre felaktigt, och icke heller mindre anklagande för Komintern. Vi kan sluta här, ty med begravningen av denna den tidigare kommunistiska ideologins kärna är Günthers bok – där den utgör ryggraden – karakteriserad som ”tidsbetingad” till och med för den kommunistiska propagandan. Fastän den utkom först 1935, passar den icke längre för Kominterns nuvarande ”linje”.

Vad skall en kominternanhängare i dag taga sig till med följande uttalande:

”Att Tysklands socialdemokratiska parti och Nationalsocialistiska tyska arbetarpartiet icke var lika, därmed är ännu föga sagt. De fick icke likna varandra, de måste föra en strid på liv och död om de i övrigt kunde uppfylla *samma* klassuppgifter. *Skenet* av deras principiella fientlighet mot varandra var för bourgeoisin i grund och botten det mest värdefulla i hela affären.

Ty endast *skenet* av en principiell antifascism, bevarade det socialdemokratiska partiet – och alltså också bourgeoisin – inför arbetarmassorna som var *ärliga* nazistfiender. Och endast *skenet* av en

kamp mot ”systemet” drev miljoner utarmade och allvarligt förbittrade småborgare till nazistpartiet – och alltså till bourgeoisin.” (Sidan 33.)

För den nuvarande ”enhetsfrontpolitiken”, som i S. P. ser inte bara klassbrodern utan det egentliga stora moderpartiet, kan något sådant knappast användas.

Det är inte bra för en ides värningsförmåga, om dess ”teoretiker” alltför ryggradslöst inställer sig på ”ledarnas” varje gång uttalade önskan, särskilt om den är så dagsbetonad som i Komintern under Stalins ledning. Också kampen mot ledarekulten verkar icke alltför övertygande, om det ur den egna framställningen – visserligen försiktigt inlindad men ändå tydligt framträder en propaganda för den egne ”store ledaren”. Men har skulle väl Komintern utan detta kunna ge ut en bok? Citatets platthet träffar ofta till och med ”ledaren” själv, som till exempel i följande:

”Perspektivet är klart. Kamrat Stalin påvisade det, då han förklarade att tanken på storm mognar i massornas medvetande och att den fascistisk-imperialistiska politiken alldeles säkert kommer att utlösa revolutionen.” (Sidan 217.)

Boken är utgiven på tyska språket. Günther förklarar visserligen att han vill undvika ”akademiskt hårklyveri”, men läsaren rekommenderas likväl att, även om han tämligen behärskar tyska, lägga sig till med en ordbok över främmande ord.

H. F-d.

Makarna Webb skriver om Sovjetunionen

”Soviet-Communism: A New Civilisation?” Av Sidney och Beatrice Webb. London 1935. Förlag Longman & Co. Ltd; pris 35 shillings.

”Sovjetkommunismen: en ny civilisation?” – under denna titel har de genom en serie värdefulla vetenskapliga arbeten och sin lärareverksamhet inom den engelska Fabian-rörelsen bekanta makarna Beatrice och Sidney Webb (Lord Pasfield) i slutet av förra året utgivit ett verk om Sovjet-Unionen i två band. Som de båda nära 80-åriga författarna säger redan i förordet, har de varit angelägna om att ännu på gamla dagar begripa *det nya*, som håller på att uppstå i Sovjet-Unionen och därjämte – trogna hela sitt livs verk – framställa det på ett populärt sätt för den anglosaxiska världens läsare.

Makarna Webb behärskar ryska språket och har, såsom framgår av de många värdefulla randanmärkningarna i boken, flitigt genomarbetat både det ryska källmaterialet och övrig litteratur om Sovjet-Unionen. De har samarbetat med framstående borgerliga fackmän, som äger kännedom om det ryska uppbyggandet. Själva har de flera gånger – senast år 1934 – rest omkring i Sovjet-Unionen och de har uppenbarligen på ort och ställe fått upplysningar av tillmötesgående myndigheter. Det finns således goda förutsättningar för att ett rikhaltigt, verkligt värdefullt material om det väldiga uppbyggandet i Sovjet-Unionen här bjudes. Det är beundransvärt hur intensivt dessa båda ålderstigna författare förstår att sätta sig in i alla områden av uppbyggandet, att positivt utnyttja nytt som kontrasterar med deras hittillsvarande uppfattningar, hur fördomsfritt de bedömer saker och ting och med vilken frisk entusiasm de tar itu med denna nya värld.

Mr och Mrs Webb kommer till en i det stora hela mycket positiv värdesättning av Sovjet-Unionen, också därför att de inte mäter efter marxistiska principer utan jämför med vad det forna Ryssland eller de kapitalistiska staterna har att bjuda [befolkningens breda massor]. Författarna är själv *inga marxister* om de också förstår att för sina läsare rätt bra återgiva de väsentliga marxistiska uppfattningarna. De är ”fabier” (anhängare av Fabian Society), borgerliga intellektuella, som av *etiska* skäl eftersträvar en socialistisk samhällsordning, men på evolutionens och reformernas väg. De är därför politiska motståndare till Tredje

Internationalen och hälsar därför med glädje i bokens slutkapitel den – som de tror sig kunna konstatera – på sjunde kominternkongressen genomförda fullständiga vändningen från världsrevolutionen. De hoppas att Komintern likvideras. Just på grund av denna inställning beundrar de, betecknande nog, *Stalin* som ett geni med klar blick för de givna möjligheterna och hans övergivande av så många övervunna ”dogmer”. De fördömer den tidigare högeroppositionen (Rykov, Bucharin, Tomskij m. fl.), som hade velat göra eftergifter åt kulakerna, liksom också *Trotskij*, som bekämpade den i så hastigt tempo fullbordade industrialiseringen fastän just denna är grundvalen för det fortsatta socialistiska uppbyggandet. De kritiserar Trotskij särskilt för hans kamp mot teorin om socialismens genomförande i ett land just på grund av den världsrevolutionära inställning, som kommer till uttryck i denna kamp.

I de avsnitt av boken, som behandlar dessa frågor, är argumenten tydligen mycket starkt påverkade av det som de officiella instanserna i Moskva sagt därom till författarna och framlagt officiös litteratur om. Detta är emellertid endast bihang till den omfattande boken. Hur viktiga författarnas värdeomdömen i slutkapiteln än är för dem själva liksom den docerande stilen i allmänhet torde slå an på engelska och amerikanska läsare, – så ligger dock för oss bokens största värde i något annat: i den relativt mycket höga graden av objektivitet i framställningen av det komplicerade och mångsidiga uppbyggandet i Sovjet-Unionen, som ju också upptar det största utrymmet i boken. Författarnas egen skildring utfylles av en mängd materialuppgifter och citat av andra författare liksom också avtryck, delvis även egen översättning av viktigt dokumentariskt material såsom bestämmelserna OM stads- och bysovjeternas maktbefogenhet och funktioner, fabrikskommittéerna samt de – 1934 visserligen redan avskaffade – arbetare- och bondeinspektionerna etc.

Verkets första band behandlar uppbyggandet i Sovjet-Unionen, andra bandet ger en speciell behandling av de sociala synpunkterna, varvid helt naturligt ofta i båda banden samma material granskas ur olika synpunkter.

I första bandet behandlas främst författningen som helhet, varvid förf. ständigt på nytt påpekar – alldeles för korrekt och utan någon kritisk anmärkning – att mycket väsentligt, som egentligen hör till författningen, alls inte fixerats i skrift. Det företaget ideligen, än här och än där, också utan samtycke av den i lagen förutsedda allryska sovjetkongressen, ändringar och dylikt i de sovjetryska lagbestämmelserna. Författningens formuleringar är också med avsikt hållna i allmänna ordalag.

Framställningen av de statliga, ekonomiska och kulturella organisationerna i detalj indelas i tre huvudavsnitt: människan som statsmedborgare, människan som producent, människan som konsument. Vidare innehåller första bandet ett kapitel om ”Kallelsen till ledareskap”, vari *det kommunistiska partiets ledande roll* och ofta även hopblandningen av statliga instanser och partiorgan skildras. Makarna Webb ser i K. P. ett slags orden och jämför det ofta även med den katolska kyrkan, men ställer sig det stora hela alltigenom positiva till den funktion, som K. P. utövar i Sovjet-Unionen. Första bandets slutkapitel framkastar frågan: *Diktatur eller demokrati?* Författarna bejakar uppbyggandets demokratiska karaktär och har därvid framför allt för ögonen det i Sovjet-Unionen egenartade politiska uppvaknandet och intresset hos hela befolkningen liksom också mångfaldigheten av de uppgifter och avgöranden, som de lägre sovjetorganen har sig ålagda. Den för oss så viktiga frågan om den verkligt demokratiska centralismen, framför allt också inom det ledande partiet, behandlas icke av författarna, vilka uppträder mera som passiva åskådare än som aktiva politiker.

Makarna Webb avböjer att beteckna den av dem trots många påpekade brister mycket beundrade Sovjet-Unionen som den proletära diktaturens stat. Enligt deras mening är det icke lämpligt, då terrorn bara riktar sig mot en liten minoritet, medan den breda massan av

befolkningen icke längre är utsatt för kapitalistisk utsugning och där råder mera demokrati än i något annat land.

Andra bandet behandlar utförligt avskaffandet av godsägareväldet och kapitalismen samt de olika stadierna av ekonomiskt återuppbyggande (försöken till arbetarkontroll, krigskommunismen, den nya ekonomiska politiken, de kritiska åren 1924-1928 med en hastig tillbakagång av försörjningsbasen, de första planhushållningsexperimenten samt 1:sta och 2:dra femårsplanen. Ett särskilt kapitel med rubriken "I stället för profiten" visar den vid kapitalistiskt tänkande vane läsaren på vilka olika andra sätt än genom profit *eggelsen till arbete* och till kvalitativt mycket högt stående arbete kan väckas. I detta [kapitel skildras lönesystemet i Sovjet-Unionen (med utförliga löneuppgifter), stötbrigadernas verksamhet, ordensutdelningen, som mestadels också är förenad med materiella privilegier etc. Författaren utgår därvid alltid från att i Sovjet-Unionen uppstått en ny värld, där alla dessa ting icke längre kan mätas med den gamla måttstocken. Då massorna av befolkningen socialt frigjorts och möjligheten till studier, till en ledande ställning, till konstnjutning etc. står öppet för alla och envar, då ingen kan placera sina inkomster i annat än konsumtionen och medborgaren vid överdriven lyx snart framstår som en asocial individ, – då blir allt arbete utfört för det socialistiska uppbyggandet och ingenting annat.

Ett annat kapitel behandlar "*den nya människan*". Här framlägges de för den internationella offentligheten redan mest bekanta fakta om uppfostran, sociala omsorger, hygien, moderskapsskydd, fritidens utnyttjande etc. Ett extra kapitel behandlar den stora betydelse, som kommunisterna tillerkänner vetenskapen, och därför också kommer till uttryck i Sovjet-Unionen. Ett annat kapitel behandlar *den nya moralen*, som framträder i uppbyggandet i Sovjet-Unionen och som särskilt medvetet främjas av ungdomsorganisationen.

Författarna kommer i stort sett till bejakandet av den av dem framställda frågan, huruvida det håller på att uppstå en ny och tillika högre civilisation i Sovjet-Unionen än i kapitalistiska länder. De bejakar uppbyggandets *socialistiska karaktär* och framhåller för dem som talar om "statskapitalismen" att kapitalismens främsta karakteristikum – privategendomen – ju inte längre existerar. Mot borgerliga motståndare till Sovjet-Unionen och kommunismen, med vilka makarna Webb delvis rätt utförligt polemiserar, framlägger de effektiva argument och gör dem upprepade gånger uppmärksamma på skuggsidorna i den egna kapitalistiska staten, vilka dessa kritiker gärna vill glömma bort för tillfället. Boken slutar med att uttala den förvissningen, att också i de ännu i dag kapitalistiska staterna kommer socialismen en gång att genomföras. Man kan visserligen icke säga när och hur, men vägen blir evolutionen.

Övergångsperioden mellan kapitalism och socialism

Kominterns svek mot den proletära diktaturens problem

Vi har i ett tidigare nummer av Socialistisk Tidskrift kritiskt granskat den reformistiska planhushållningspropagandans grundtankar och mot densamma framhållit nödvändigheten av arbetarnas **revolutionära** kamp, utgående från de i dag konkreta nödvändigheterna: den kapitalistiska statsapparatusens störtande och upprättandet av en arbetarklassens stat.

Just därför att arbetarklassens medvetna del i alla länder uppställer denna senare uppgift för sig och hela klassen, är det nödvändigt att skapa klarhet om, att Kommunistiska Internationals nesligt svikit när det gällt att teoretiskt klarlägga och fördjupa insikten om den proletära diktaturens problem. Också på detta område nöjer sig Komintern sedan mer än ett decennium med mekanisk eftersägning av det som en gång tidigare utarbetats, utan att tänka på att för en marxist är icke ens teorin något för alltid fastslaget utan något som ständigt på nytt korrigeras i praktiken och måste prövas om på nytt. Ingen kan bestrida att under de 18 år

som den proletära diktaturen existerat i Ryssland har många helt andra åtgärder vidtagits än de som före oktober 1917 och under sovjetmaktens första tid proklamerades som den proletära diktaturens princip. Det är för den marxistiske forskaren alls icke förvånande eller ens förkastligt. Men man måste undersöka det och det måste tagas med i den internationella revolutionära arbetarrörelsens nuvarande läror.

Om vi härmed genomför ett första försök i detta avseende, så är vi därvid helt medvetna om ätt det först endast kan vara en början, endast en impuls till fortsatt eftertänkande och fortsatt diskussion. Vi är också fullt medvetna om riktigheten av ett uttalande av Lenin, enligt vilket också det teoretiska bearbetandet av de praktiska erfarenheterna i Ryssland ännu icke är tillräckligt för att fullt fatta den proletära diktaturens period och dess uppgifter, utan det heter:

”Vi har skapat typen för en sovjetstat och därmed inlett en världshistorisk epok, den epok som karakteriseras av arbetarklassens politiska herravälde och som avlöst bourgeoisins. Det kan ej mera göras ogjort, **fastän man endast genom arbetarklassens praktiska erfarenhet från flera länder kan fullända sovjetstatens typ**”.

Detta betyder icke endast att denna typ först då fullständigt genomföres, utan också att den först då kan fullt förstås teoretiskt. Men det innebär naturligtvis icke att man tidigare alls icke behöver bemöda sig om analyserandet av och förståelsen för den revolutionära övergångstiden mellan kapitalism och socialism. Teorin måste snarare för varje gång och ständigt på nytt föras så långt som erfarenheterna och de av fakta härledda lagbundenheterna tillåter det.

Vi vill icke och behöver inom ramen av detta arbete icke heller ännu registrera alla de erfarenheter som gjorts under de 18 år det socialistiska uppbyggandet pågått i Ryssland och ställa upp dem mot det som förut teoretiskt sagts om proletariatets diktatur. Vi skall här inskränka oss till att erinra om de redan före den ryska oktoberrevolutionen utarbetade **väsentliga programpunkterna** och för varje gång kort antyda hur den ryska praktiken gått tillväga med dem. Vi kan så mycket mer inskränka oss till sådana antydningar, som det ju i denna tidskrift och i vår dagspress redan har skrivits ganska mycket om enskilda väsentliga frågor, rörande praktiken i Sovjet-Unionen.

1. Övergången från kapitalism till socialism kräver en stark statsapparat i arbetarklassens hand.

Om arbetarklassen, sedan den i revolutionär kamp ryckt makten från bourgeoisin, genast skulle proklamera fullständig demokrati och låta alla människor få fritt lopp för sina handlingar, så kunde därav bara uppstå ett vilt kaos. Den förut härskande klassen skulle så gott som säkert åter rycka till sig makten – som vi sett år 1918 –1919 i Tyskland, Österrike ni. fl. länder. Den segrande arbetarklassen har i det egna landet och i den omgivande kapitalismen – så länge den existerar – ännu en lång tid framåt att räkna med sabotörer samt andra öppna och förstuckna fiender. Därför behöver den en **maktapparat**, som genom sin konstruktion erbjuder en garanti för **socialismens genomförande**. Här och flotta, polisen, rättsväsendet, presscensuren o. s. v. kan icke genast avskaffas, utan måste nykonstrueras efter de nya principerna för den tidigare undertryckta klassens herravälde och för att trygga det socialistiska uppbyggandet. Denna maktapparat, som just är staten, blir överflödigt först då när bourgeoisins klass fullständigt (även internationellt) förintats och när de andra existerande klasskillnaderna såsom till exempel mellan proletariatet och bönderna likaledes helt och hållet avskaffats genom det nya uppbyggandet.

Arbetarklassen har ingen orsak att dölja sin stats klasskaraktär, som bourgeoisin så gärna gör med den borgerliga ”rättsstaten”. Den säger i stället öppet ifrån, att socialismen endast kan genomföras genom hela den absoluta makten i arbetarklassens händer.

2. I stället för det borgerliga parlamentet kommer rådsregimen.

Det borgerliga parlamentet betecknar visserligen ett framsteg jämfört med den tid, då en enväldshärskare eller någon av samhällets olika grupper (eller stånd) faktiskt och formellt hade ensamrätt att stifta lagar. Men det förblir i grund och botten alltid ”en pratstuga för att lura det enkla folket” (Lenin), ty **genomförandet** av de där beslutade lagarna – den egentliga statsverksamheten – är alltjämt överlämnat åt ministerier och kanslier samt åt generalstaberna. Dessa är undandragna parlamentväljarnas verkliga kontroll. Dessutom är valen inte ens verkligen fria, då de i avgörande grad påverkas av bourgeoisins Oerhörda maktapparat (kyrka, skola, press o. s. v.).

Den proletära staten däremot skall verkligen uppbäras och ledas av befolkningens breda massor. Den skall helt och hållet stå under deras kontroll. Därför måste – enligt de tidigare teorierna om den proletära diktaturen – **lagstiftning och förvaltning** (den legislativa och exekutiva makten) vara **förenade**. Den proletära staten måste ”utgöra en på samma gång lagstiftande och verkställande korporation” (Marx). Den givna formen, som växt fram ur praktiken, är *råden*.

På varje arbetsplats, skall råden väljas under ständig omedelbar kontroll av arbetarna. De understa (lägsta) mest under kontroll stående och med massorna själva förenade organen väljer distriktsvis en annan högre instans eller korporation o. s. v. ända upp till regeringen överst i toppen. Denna är sedan icke endast ansvarig inför rådsförsamlingen, ur vilken den själv direktframgått utan också inför alla råd, som med bestämda mellanrum och i mån av behov sammanträder till hela statens rådskongress. Dessa **rådskongresser** är den högsta instansen, som beslutar alla lagar vilka rör hela statens område. De olika distriktsråden, lokala råden och driftråden beslutar sedan de inom ramen för dessa lagar liggande åtgärder, som kommer i fråga för deras speciella områden.

Det skall finnas en ständig kontakt och kontroll nedifrån och uppåt, och därmed också en grundval för undvikande i största möjliga mån av den borgerliga statens korrupktion, byråkrati och andra följdföreteelser. På detta sätt kan människorna **genom** dess funktioner och genom en stort anlagd begynnande masskolning uppnå allt större förmåga att själva bestämma över och gestalta sitt öde.

Under den **ryska** revolutionens första tid var detta system genomfört. Också de i juli 1918 vid den då sammanträdande allryska rådskongressen ännu existerande kapitalistiska elementen uteslöts från valen till sovjet och en proportion av 5:1 bestämdes mellan arbetare och bönder. Därmed var arbetarklassens herravälde utbildat. Men under tidens lopp sammanträdde de allryska sovjetkongresserna allt mera sällan och det återstod till slut knappast mer än namnet sovjetrepublik. Det faktiska herraväldet utövas av det kommunistiska partiet eller av en helt fåtalig krets inom dess centralkommitté.

3. Om arméns, polisens och rättsväsendets förvandling.

Marx har i sitt omdöme om Pariskommunen 1871 (i sin bok ”Borgarkriget i Frankrike”) berömmande framhållit, att ”Pariskommunens första dekret gällde **avskaffandet av den stående armén** och dess ersättande med det väpnade folket” samt att ”polisen, dittills statsregeringens verktyg, genast berövades alla sina politiska funktioner samt förvandlades till **kommunalt ansvariga verktyg, som när som helst kunde avsättas**”. – Detta att polisen när som helst kunde avskedas var över huvud taget en viktig princippunkt i tidigare uppfattningar om proletariatets diktatur. I Sovjet-Unionen genomfördes den icke från början och kunde icke heller genomföras under krigstillståndet, som rådde åtminstone under diktaturens första tid.

De gamla socialdemokratiska programpunkterna beträffande armén och polisen, också den vänstra flygelns, föreskrev folkmilis och allmän folkbevapning, Som ett mera omedelbart krav

hade man också haft officerskastens avskaffande och införande av soldaternas självkommendering. I Sovjet-Unionen bildades således närmast arbetarvärn inom alla sovjeter. Men deras politiska funktioner kompletterades mycket snart av

”Tjekan”, senare G. P. U., v. s. av en hemlig politisk polis, som står under omedelbar ledning av det kommunistiska partiets centralkommitté. Vidare skapades ”Röda armén” som yrkesarmé och inom denna var officerarna icke valbara. Dessutom bibehölls många tidigare officerare i den mån de icke sysslade med direkt kontrarevolutionär verksamhet. Men armén fick sin karaktär av ett **arbetarstatens** organ först därigenom att soldaterna valde soldatråd, vilka infogades i rådssystemet i dess helhet samt att över de militära ledarna sattes **politiska kommissarier**, vilka alla var medlemmar av det kommunistiska partiet.

Beträffande rättskipningen propagerades och infördes också i Sovjet-Unionen – åtminstone på papperet – s. k. **folkdombstolar** av valda och ständigt växlande representanter för sovjeterna samt en central **revolutionstribunal**, som under vissa omständigheter också får döma kontrarevolutionärer utan rannsaking. I Sovjet-Unionen fick denna av tre medlemmar bestående tribunal vid sin sida en rannsaktionskommission och en särskild åklagarekommission, som med tiden på grund av den kommunistiska partiledningens byråkratiska diktatur likväl blev blotta verktyg för densamma.

Det har alltid förklarats att **dödsstraffet** skulle avskaffas i den proletära staten, liksom att över huvud taget icke bestraffningsprincipen utan uppfostrans-principen där skulle tillämpas. (utom den första tiden gentemot öppna kontrarevolutionärer). Också detta blev annorlunda i Sovjet-Unionen under påverkan av de kontrarevolutionära intrigerna samt i all synnerhet på grund av attentatet mot Lenin 1918. Dessutom erhöll G. P. U. som ursprungligen endast utövade rena polisfunktioner, för utomordentliga fall också dömande myndighet, inklusive möjligheten att ådöma och verkställa dödsstraff,

4. **Kyrkans och religionens skiljande från stat och skola samt uppfostrans roll.**

Då religionen enligt ett uttalande av Marx är ett ”opium för folket” och just kyrkan är ett organ för borgerlig påverkan och för, tryck av massorna, så undertrycktes och förbjöds – dock ej ined våld – religionen och kyrkan i de tidigaste proklamationerna av den proletära diktaturens representanter. Men de fräntogs varje statligt understöd, religionsundervisningen bannlystes ur skolorna och den proletära staten gjorde i stället allt för att genom upplysning och uppfostran göra massorna antireligiösa och antiklerikala.

I motsats till de rikas bildningsprivilegium i den borgerliga staten gynnar den proletära staten arbetarklassen och använder **mesta möjliga medel** för den allmänna folkbildningen och för att höja massornas kulturella nivå. Den proletära staten är besjälad av det medvetandet att massornas vetande och kultur är väldiga befrämjare av det socialistiska uppbyggandet, om de också först under den fullständiga socialismen verkligen kan utvecklas fritt.

5. **De ekonomiska åtgärderna under den proletära diktaturen.**

Enligt de proklamerade principerna försiggår det ekonomiska uppbyggandet i den proletära staten på följande sätt: Den första åtgärden är att **beslagtaga** den kapitalistiska privategendomen. Beslagtagandet drabbar icke medelklasslagrens (böndernas etc.) egendom, såvida de icke uppträder som fiender till den nya staten. **Alla fabriker och verkstäder**, men framför allt jorden och bankerna förklaras för **statsegendom**, (arbetarstatens egendom). Staten kan när som helst förfoga och förfogar också faktiskt över densamma, i det den organiserar en verklig planhushållning.

Den ekonomiska ledningen ligger enligt dessa proklamationer, liksom den politiska, helt och hållet i rådets (sovjeternas) händer. Varudistributionen skall icke längre försiggå i

kapitalistisk form efter marknadsförhållandena, utan den skall ombesörjas av **kooperativa föreningar**, vilka står under rådets kontroll. Man trodde att med denna anordning skulle **pengarna** redan bli överflödiga och ett slags kvitton för arbete, som utförts åt samhället resp. staten, skulle vara tillräckliga. Endast i utrikeshandeln, för vilken den proletära statens **utrikeshandelsmonopol** skapats, för blir pengar alltså nödvändiga.

Ekvivalenten för det utförda arbetet, i vad form den än existerar, måste vara **lika för alla**. Lenin betonade i sin bok "Revolutionen och staten" betydelsen av följande åtgärder av Pariskommunen, vilka framhölls redan av Marx: alla "representationspengar" avskaffades och statstjänstemännens löner reducerades **i nivå med arbetarnas löner**, i den mån de måste utbetalas enbart för denna funktion. Just denna åtgärd gör hela den sociala omsvängningen särskilt tydlig.

Många av dessa till den proletära diktaturens princippunkter upphöjda åtgärder har visat sig omöjliga att genomföra **i den sovjetryska praktiken**. Inom jord bruket till exempel har den socialistiska principen om stordrift (sovjetgods) endast delvis genomförts. De flesta godsens från tsartiden uppdelades bland de jordfattiga bönderna och dessa kunde först så småningom sammanfattas till kollektiver. Man måste också i den inre handeln mycket snart återvända till penninghushållningen, lät delvis också de gamla marknadsförhållandena återvända och återställde efter kortvariga försök i annan riktning principen om det individuella ansvaret och de enskilda företagens räntabilitet. Man skapade nya löneskillnader, delvis till och med mycket betydande, etc. etc.

6. Medelklasskiktens roll under proletariatets diktatur.

Medan arbetarklassen före makterövringen måste sträva efter att genom sin propaganda och genom att företräda vissa medelklassintressen åtminstone hålla medelklasskikten neutrala, men delvis också vinna dem som bundsförvanter i kampen för bourgeoisins störtande, kommer det efter makterövringen an på att göra dem till proletariatets riktiga bundsförvanter och slutligen genom det ekonomiska uppbyggandets metoder utjämna varje skillnad mellan dem och proletariatet i trängre bemärkelse. **Lenin** har bland annat i en artikel från år 1918 mycket träffande uttryckt detta på följande sätt:

"För att vinna befolkningens flertal för sig måste proletariatet för det första störta bourgeoisin och tillägna sig statsmakten, för det andra införa sovjetmakten sedan den gamla statsapparaten krossats. Ty därigenom undergräver det på en gång bourgeoisins herravälde, auktoritet och inflytande liksom också de småborgerliga kompromissmakarnas bland de icke-proletära arbetande massorna. För det tredje måste det ge dödsstöten åt bourgeoisins och de småborgerliga kompromissmakarnas inflytande på majoriteten av de icke-proletära arbetande massorna genom att revolutionärt tillfredsställa deras ekonomiska behov på utsugarnas bekostnad".

Medelklasskikten är på grund av sin ekonomiska mellanställning i och för sig inga **pålitliga** bundsförvanter åt proletariatet. Under den proletära diktaturen måste man därför ständigt se till att genom positiva åtgärder av den positiva staten och genom en verklig förbättring av deras läge i jämförelse med förut **göra** dem till pålitliga bundsförvanter. För att demonstrera detta förbundsförhållande med medelklasskikten (i Ryssland framför allt bönderna) införde den tredje allryska sovjetkongressen också den officiella titeln Sovjet-Unionens "**arbetare- och bonderegering**".

7. Det revolutionära partiets roll.

Inom Komintern har man alltid starkt betonat det kommunistiska partiets ledande roll i arbetarklassens revolutionära strider. Men en teoretisk motivering av dess uppgifter i den proletära diktaturens period saknas, fastän denna fråga i Sovjet-Unionen är av avgörande

karaktär och tillika omstridd i många detaljer. Mest talades därom på Kominterns andra världskongress (1920). Där hette det att kommunistiska partiet även under den proletära diktaturens period är nödvändigt och tillika måste vara alla eller åtminstone nästan alla arbetares parti. Inom alla institutioner – alltså också inom råden – måste det vara det ledande **genom de kommunistiska fraktionerna**. Det kommunistiska partiprogram som beslutades på sjätte världskongressen 1928 lämnar betecknande nog ännu mindre besked än andra världskongressen, fastän det i allmänhet finns utförliga kapitel om den proletära diktaturens period och i all synnerhet om Sovjet-Unionen. Det heter där bara att enheten i vilja och handling under den proletära diktaturens period är säkerställd genom det kommunistiska partiets ledareroll. **Inte ett ord** om på vad sätt det kommunistiska partiet skall hävda sig som ledande parti samt huru partiets centralkommitté och regeringen skall avgränsas från varandra resp. förbindas med varandra, huruvida andra partier är tänkbara jämte det kommunistiska o. s. v., o. s. v.

Vid den ryska sovjetregimens början hade bolsjevikerna uppenbarligen för avsikt att vinna inflytande genom sina fraktioner och formellt skilja strängt mellan det kommunistiska partiet och statskorporationerna. I den i oktober 1917 valda sovjetregeringen var utom bolsjevikerna också vänster-socialrevolutionärerna med, under det höger-socialrevolutionärerna och mensjevikerna spontant lämnat kongressen och därmed också avstått från att delta i regeringen. Ett förbud för dessa organisationer utfärdades först senare – sedan de bedrivit kontrarevolutionär verksamhet och äventyrat Sovjet-Unionens bestånd. Förbuden var icke dikterade av det kommunistiska partiet, utan beslöts resp. stadfästes av sovjetkongressen.

För övrigt är dessa från de ryska erfarenheterna stammande åtgärderna icke specifikt ryska. Under övergångsperioden från kapitalism till socialism, åtminstone den första tiden, var uppbyggandets svårigheter och de politiska farorna från inre och yttre fiender ännu så stora och människorna därtill ännu alltjämt så behärskade av det borgerliga inflytandet, att ett oinskränkt uppträdande för och propagerande av de olika uppbyggnadsmetoderna **måste** verka rentav kontrarevolutionärt. Det ledande revolutionära partiet som under de föregående striderna förvärvat sig massornas förtroende, måste därför **diktera** sin vilja och undertrycka alla andra politiska meningar än sin egen.

Men denna nödvändighet måste uttalas icke förtäckt utan öppet och inom det ledande partiet måste – i betraktande av den väldiga makt som koncentrerats hos detsamma – **den demokratiska centralismens princip** tillvaratagas så mycket mera. **Farorna för byråkratisk urartning** är under denna period oerhört stora, just därför att råden faktiskt ännu icke är hela statens verkligt bestämmande och självförvaltande organ. Det insåg väl **Lenin** och hade därför också förutsett alla eventuella åtgärder. Vid de stora fackföreningsdebatterna år 1920 till exempel anvisade han just av denna orsak den proletära statens **fackföreningar** den uppgiften att vara ett ”arbetarnas skydd mot sin stat” liksom också ett ”skydd för denna stat genom arbetarna”. **Bucharin** har i sin bok ”Kommunismens ABC”, som skrevs under de första månaderna efter revolutionen, förklarat att förebyggande åtgärder är nödvändiga mot en byråkratisk regering, däribland nämnes: ständigt personombyte på de ledande posterna, medveten politisk fostran av massorna, demokratisk centralism inom det kommunistiska partiet o. s. v. Men den nuvarande praktiken i Sovjet-Unionen ser tyvärr mycket annorlunda!

8. Demokrati och diktatur. – Om ”statens utdöende”.

Inom förkrigstidens socialdemokrati rådde en tämligen suddig uppfattning om begreppet demokrati. I varje fall förstod vänsterflygeln därmed en **social** demokrati, d. v. s. samma grundvalar och möjligheter för alla, medan den högra flygeln bara tänkte på den **formella** jämlikheten sådan den till exempel också existerar redan i den borgerligt-demokratiska staten. **Lenin** formulerade slutligen under åberopande av motsvarande uttalanden av Marx och

Engels: ”**Demokrati för folkets väldiga majoritet. Utsugarna, folkets förtryckare skall hållas nere med våld, d. v. s. uteslutas från demokratin – det är demokratis modifiering vid övergången från kapitalism till socialism**”.

De revolutionära marxisterna har alltid företrätt den uppfattningen, att klassmotsatserna försvinner alltmera under proletariats diktatur och att massornas självförvaltning genom råden blir allt mera fullkomlig, så att staten (stat är här == tvångs- och undertryckningsorgan) slutligen upphäves eller ”**dör ut**”. Att en del regeringar, normer och åtgärder mot individer, som icke vill underordna sig därför att de är sjuka och abnorma, förblir nödvändiga, bestrider naturligtvis ingen. Men man måste vara på det klara med att detta stats utdöende kan vara fullbordat först när den proletära revolutionen genomförs i **internationell skala**. Här finns i dag en skarp motsättning mot stalinisterna, vilka påstår sig uppbygga den fullständiga socialismen ensamt i Sovjet-Unionen och som med utgångspunkt från denna tes kommit till en katastrofal internationell politik.

SLUTSATSER.

Mycket av det som ursprungligen av arbetarrörelsens revolutionära flygel företrädades som den proletära diktaturens **princip** överensstämmer – som vi sett, om också bara i några antydda exempel – varken med praktiken i Sovjet-Unionen eller med de i dag allmänt erkända möjligheterna. Till en grundlig bearbetning av detta problem hör också, att de här påvisade punkterna behandlas mycket mera ingående och att framför allt också den ryska praktiken mycket mer skärskådas i sina detaljer. Men också utan detta tror vi oss tills vidare kunna konstatera följande:

Man måste erkänna en hel mängd enskilda åtgärder, vilka hittills proklamerats som den proletära diktaturens principer, som enbart **taktiska frågor** och överlämna deras lösning åt praktiken. Men väl hör till den proletära diktaturens begrepp absolut **följande principer**:

1. Den proletära diktaturen måste skapa **förutsättningarna** för socialismens uppbyggande,
 - a) genom att exproprieras kapitalister och godsägare samt nationalisera alla produktionsmedel,
 - b) genom att slå sönder den gamla statsapparaten och utbygga nya organ, vilka motsvarar arbetarklassens herravälde,
 - c) genom att utesluta alla ännu i den borgerliga ideologin kvarstannande element från alla politiska rättigheter (rösträtt etc.).
2. Detta är på samma gång också medlen för att undandraga medelklasskikten bourgeoisins inflytande och så småningom helt och hållet sammansmälta dem med arbetarklassen.
3. I medelpunkten står arbetarstatens upprätthållande och försvar. Detta intresse står alltjämt över massornas fullständiga tillfredsställelse.
4. Diktaturen utövas av **ett** revolutionärt parti. Detta måste, för att undvika byråkratisk urartning, lägga alldeles särskild vikt på den inre partidemokratin. Det måste ständigt bemöda sig att genom växande skolning och massornas deltagande göra självförvaltningsorganen. (råden) till avgörande korporationer.
5. Den proletära diktaturens stat måste slå ned varje fiende med alla medel, även **våldets**. Men statsledningen måste följa den tendensen att i tilltagande grad reda sig utan användande av våld och genomföra en verklig demokrati.
6. Så länge den proletära diktaturen bara är upprättad i en enda stat eller ett fåtal stater, måste staterna vara intimt förbundna med arbetarklassen i de ännu kapitalistiska staterna samt med

de utsugna massorna i de koloniala och halvkoloniala länderna och göra allt som står i samklang med revolutionens **internationella** utbredning.

”**PROLETARIATETS DIKTATUR** är en hårdnackad strid, blodig och oblodig, våldsam och fredlig, militär och nationalekonomisk, pedagogisk och administrativ mot det gamla samhällets krafter och traditioner. Kraften hos millioner och tiotals av millioner vanor – det är den mest fruktansvärda kraft. Utan ett järnhårt, i striden härdat parti, ett parti, som åtnjuter förtroende hos hela den ärliga delen av den givna klassen, ett parti som förstår följa med massans stämningar och öva inflytande därpå, är det omöjligt att med framgång föra en sådan kamp. *Lenin.*”

Vem störtar Hitler?

Av KURT SINGER

Över tre år har Hitler suttit vid makten. Europa, arbetarrörelsen och de sista återstoderna av den borgerliga liberalismen har mer eller mindre funnit sig i förhållandena.

Hitler har dessutom blivit salongsfärdig för den internationella bourgeoisie – England kurtiserar alltmera nationalsocialismen. Återupprättandet av den gamla militärstaten, införandet av värnplikten, Versailles- och Locarnofördragens, sönderrivande; allt detta har det ruttna Europa funnit sig i.

Hitler har i sitt land kunnat göra vad han velat. 150,000 politiska fångar sitter i fängelser, tukthus och koncentrationsläger. Men världen har tegat. Han mördade i hemlighet sina egna vänner den 30 juni 1934, men världen teg, och denna tystnad är i verkligheten ett gillande.

— — —

Den tyska nationalsocialismen som gett upptakten till de internationella förföljelserna mot arbetarrörelsen, till den allmänna europeiska reaktionen, k-m aldrig accepteras av den internationella arbetarrörelsen. Den tyska, österrikiska och italienska fascismen måste försvinna, om arbetarrörelsen skall fortsätta sin internationella kamp om makten. Hela bourgeoisie har faktiskt profiterat av den centraleuropeiska fascismen. Hitler gav Europa exemplet och han har funnit efterapare. Arbetarrörelsens utrotande, den kriminella antisemitismen, de idiotiska raslagarna och lagarna om tvångssterilisering är vad som försiggår i Tyskland.

Hur skall den tyska hitlerdiktaturen kunna störtas – det är också en fråga som intresserar folk utanför Tyskland. Av sig själv faller den icke samman, av sig själva uppstår inga förändringar. Alltså måste vi söka de krafter som har möjlighet och förmåga att störta nazismen. Tysklands hittillsvarande tragik har bestått däri att det icke finns något revolutionärt parti som illegalt skulle kunna utgöra revolutionens hävstång. Utan ett revolutionärt parti kan Hitler icke störtas. För närvarande finns det i Tyskland endast rester av de gamla slagna partierna – och de står ännu i de gamla, besegrade positionerna. Den tyska socialdemokratin, som har så oerhörda fel bakom sig, hoppas ännu alltjämt på en borgerlig resning, på en folklig monarkistisk rörelse, på generalerna som åter skulle tillåta S. P. D. och fackföreningarna i händelse av en militärdiktatur. Inte ett ord om socialism, inte ett ord om revolution,

det är tragiskt hur litet människorna kan lära. Socialdemokratin i Tyskland hoppas inte på någon arbetarresning, utan bara på generalerna och katolikerna. Kommunisterna är ideologiskt så färdiga, att de söker bundsförvanter i alla läger, utan urskillning och utan idéer. Icke heller de har kunnat utveckla någon ny tanke på Hitlers störtande. ”Enhetsfront” är ett

stort ord, men utan praktisk realitet då de gamla partierna inte längre äger arbetarnas och de illegalas förtroende. Hela Tyskland, som i dag vill störta Hitler, väntar på den nya tanken, det nya partiet och det nya revolutionens program.

Men ingen vill se att detta *nya* parti är det nödvändigaste, att en sammanslagning av de gamla inte ändrar någonting utan bara ökar felen.

Hur skapa det nya partiet? Det nya revolutionspartiet som skall störta Hitler måste vara socialistiskt. Monarkisterna, katolikerna, protestanterna och de allmänna kritikerna kommer alltid bara att spela en halvroll, som man skall utnyttja men som aldrig blir den avgörande. Det nya partiet kommer inte av sig själv, som många hoppas; det måste organiseras. Vi har exempel i historien. Under världskriget, då chauvinismen uppslök alla Internationaler, var det en liten skara internationalister som samlades i Zimmerwald. De var inte helt eniga, men de skapade likväl upptakten till den kommande Internationalen. Detta Zimmerwald var vid den tidpunkten fyrbåken för hela den efterblivna marxistiska rörelsen. Ett sådant tyskt *Zimmerwald* måste organiseras i dag som en upptakt till det kommande revolutionspartiet, i det partiet skall de bästa ur alla arbetarpartier och -grupper delta och äntligen rådslå om vad de vill och kan göra för att störta Hitler.

”Från defensiv till offensiv” är i dag den viktigaste parollen. Nazismen upplever kris efter kris utan att motrörelsen kan utnyttja dem. ”Krigsårens nöd”, som Hitler själv talade om i ett av sina senaste tal, måste dock utnyttjas av antifascisterna. Hitler lever i dag endast av motrörelsens svaghet. Vem skall störta Hitler? Den enade arbetarrörelsen, det nya tyska socialistiska partiet som äntligen måste övergå till offensiven. Clausewitz, en duktig militärteoretiker, sade en gång att offensiven är det bästa försvaret. Alltså skall vi använda den.

De döda i Moskva

Ryska K. P:s Centralkommitté har låtit skjuta ledarna för den tidigare vänsteroppositionen samt mot högeroppositionens ledare riktat en anklagelse, som kan resultera i dödsstraff. Två av de sistnämnda har, enligt vad som officiellt meddelas, genom självmord undandragit sig en säker dom. Ansvarig för åtgärderna är Stalin. Då det samtidigt från alla delar av Sovjet-Unionen kommer meddelande om anklagelser mot och häktningar av ytterligare gamla partimedlemmar, så är Moskvaprocessens karaktär som politisk process fullkomligt klar. Därför är dess olika detaljer med självanklagelser, bevismaterial, och motivering av domen bara bisaker. Av vikt är endast att urskilja de bakomliggande motiven och den klassmässiga betydelsen i vad som sker.

Vi möter närmast det faktum, att varje opposition inom Sovjet-Unionens kommunistiska parti bekämpas med statliga metoder – polis, domstolar o. s. v. Tusentals oppositionella arbetare har under årens lopp inspärrats i fängelse, sänts till Sibirien, förvisats ur landet eller dödat. Alltid har det varit fråga om personer, vilka bekämpat de under Stalins regim företagna olika vändningarna såsom skadliga för revolutionen. De nuvarande arkebuseringarna är alltså endast en stegring men ingen principiell förändring av det hittillsvarande tillståndet. Då den här omtalade behandlingen av oppositionen började ungefär år 1926, skedde liksom i dag en principiell förändring, – ett av de omslag där kvantiteten förvandlar sig till kvalitet.

Det måste dessutom konstateras att den temporära oppositionen och dess ledande personligheter – likgiltigt var de uppträder – icke drives av goda eller dåliga karaktärsegenskaper, utan är uttryck för åskådningar och stämningar hos bestämda sociala skikt, – vilka återigen utgår från ekonomiska grundvalar och förändringar. Även bakom de nuvarande händelserna är den ekonomiska och sociala strukturförvandlingen i Sovjetunionen grundorsak.

Arbetarna i Sovjet-Unionen tog makten för att med stöd av diktaturen uppnå de samhälleliga förhållandenas förvandling till socialism och det klasslösa samhället. De mest klassmedvetna arbetarna var sammanslutna i bolsjevikernas fraktion, vars politiska handlande bestämdes av marxistiska grundbegrepp och för vars organisation de leninska principerna om ett partis roll var normgivande. Enligt dessa fundamentala uppfattningar kan socialismen endast uppnås genom arbetarklassens aktiva och medvetna medverkan. Grundvillkoren för denna medverkan är den proletära demokratin, som finner sitt tydligaste uttryck i, att den proletära staten uppbäres av den väpnade arbetarklassen samt att lagstiftningen och den exekutiva makten är förenade i händerna på arbetarklassens demokratiskt valda representanter, vilka när som helst kan återkallas. Ledare – d. v. s. rådgivare och uppfostrare för de proletära massorna – är det revolutionära partiet, en samling av proletariatets bästa krafter. De föres tillsammans av de nyssnämnda lika grundåskådningarna och de samarbetar med den demokratiska centralismens metod för ett förverkligande av socialismen, som på det nuvarande stadiet av social utveckling endast kan ske internationellt och därför kräver ett internationellt parti.

Även under de mest idealiska förhållanden för revolutionen kan det icke undvikas, att det uppstår meningsskiljaktigheter vid genomförandet av partiets politiska uppgifter. Bolsjevikernas historia är rik på dylika differenser. Vi erinrar om frågan beträffande resningen 1917, om freden i Brest-Litowsk, den fackliga frågan o. s. v., o. s. v. Med förutsättningen att alla medlemmar, trots olika uppfattningar i de enskilda frågorna, utgick från gemensam grundåskådning och ville göra sitt bästa för det gemensamma målet, ställde partiet stridsfrågorna till diskussion, lät medlemmarna demokratiskt besluta och genomförde sedan besluten gemensamt. Skyddandet av den demokratiska principen garanterade, att partiåtgärderna anpassades efter arbetarklassens vilja och prestationsförmåga. Arbetarklassen, och icke endast dess avantgarde, skall ju förverkliga socialismen. De som förblivit i minoritet vägrades ingalunda att även under beslutens genomförande på nytt ge uttryck åt sin mening, såvida de icke korrigerades i sina åsikter av händelserna själva. Trotskij, Bucharin och Radek till exempel som var emot besluten i fråga om Brest-Litowsk, blev icke uteslutna för sin opposition, ännu mindre arkebuserade. Trotskij var till och med delegat vid fredsförhandlingarna.

Under de i Ryssland rådande speciella förhållandena landets efterblivenhet, den numerärt svaga arbetarklassen, det övervägande flertalet bönder, som var nödvändiga såsom bundsförvanter för proletariatets kvarhållande av makten, den imperialistiska omgivningen, den efterblivna arbetarrörelsen i den övriga världen o. s. v., o. s. v. – ställdes den ryska arbetarklassen inför oerhörda svårigheter. Den måste anträda återtag, partiet och staten måste stödja sig på två klasser – proletariatet och bönderna. Man måste delvis använda den gamla statsapparaten samt skapa en polis och en röd armé, vilken icke är detsamma som det väpnade proletariatet. Man måste ”åter införa kapitalismen” (Lenin), skapa en ”särskild form av statskapitalism”. Man måste söka ekonomiska och politiska förbindelser med imperialistiska länder o. s. v., o. s. v.

Ingenting var i denna situation nödvändigare än ett parti, i vilket avgörandena träffades demokratiskt, ingenting var viktigare än att arbetarna och de fattiga bönderna proletärt demokratiskt drogs in till medverkan. Men den stalinska regimen dödade demokratin i sovjetförfattningen och – vad värre var – den demokratiska centralismen inom partiet. Stalin skapade en byråkratisk stat och en ekonomisk apparat, över vilka den byråkratiska partiapparaten bestämde. Parti- och statsapparat avlägsnade sig från sin sociala grundval, ställde sig över denna. De politiska besluten blev både inom partiet och i staten anvisningar av spetsarna, vilka man måste rätta sig efter. Det utvecklades en allsmäktig byråkrati och i dess spets stod Stalin. Den, som icke lydde under förnekande av sitt eget tänkande och sin egen övertygelse, oskadliggjordes med hjälp av statens maktmedel. Demokratins utrensning ur partiet och staten – vi menar här icke den formella borgerliga demokratin, utan den kontrolle-

rande och bestämmande proletära demokratin – gjorde byråkratin så självständig och faktiskt isolerad från massorna, att den fick sina egna intressen och kunde följa dessa. Den nyskapade byråkratiska klassen inom partiet, statsförvaltningen, armén och statens ekonomiska företag fick allt mer och mer karaktären av en ny klass med eget klassmedvetande och egna intressen. Väl att märka: dess klassmedvetande och intressen skiljde sig från arbetarnas. Inom den byråkratiska apparaten fick armén en alltmer förhärskande ställning.

Denna utveckling var möjlig på grund av de ekonomiska och sociala förändringarna i Sovjetunionen. Den återinförda kapitalismen (NEP) övergick till en ekonomisk form, vilken bär alla statskapitalismens kännetecken. Den har lett till en ny ställning för arbetarna beträffande anställning, löns fastställande, rörelsefrihet o. s. v., samt en särskild ställning för den ekonomiska ledningen, varvid ur socialistisk ståndpunkt är att markera att den är undantagen arbetarnas kontroll. Bourgeoisins formella expropriering har icke efterföljts av arbetarklassens faktiska övertagande av och kontroll över produktionsmedlen. Partiets förändring genom avdemokratiseringen omöjliggjorde den genom industrialiseringen hastigt växande proletära klassens genomträngande med klassmedvetande, och just detta tryggade byråkratins seger.. Hos bönderna var det samma förhållande. Kollektiviseringen skapade icke något proletärt klassmedvetande bland bönderna, utan på grund av den speciella marknadsordningen kom i stället ett kapitalistiskt tänkande, i gynnsammaste fall ett statskapitalistiskt.

Utvecklingens dialektik lät Stalin först och främst förintta partiets proletär-demokratiska grundval, i det han med statliga medel bekämpade varje oppositionell, som kände sig förpliktigad att ge uttryck åt sin mening. Det utvecklades en byråkrati. Denna byråkrati, som utgått från den proletära massan, har avlägsnat sig från den, lärt sig frukta den och tvingat Stalin att förintta det proletära inflytandet, antingen det nu heter höger- eller vänsteropposition. Utvecklingens dialektik vill att Stalin av byråkratin helt enkelt tvingas att i den nya klassens intresse bekämpa den klass, från vilken han själv kommer; han är den nya klassens fånge. Relationerna till de imperialistiska makterna har forcerat utvecklingen.

Denna utveckling började för c:a 10 år sedan, och har nu gått in i en ny etapp Sovjetryssland får en ny författning som avlöser proletariatets diktatur. Det är blott alltför begripligt, att representanterna för det gamla gardet, för den leninistiska uppfattningen om partiets roll och proletariatets diktatur som den proletära demokratin, måste förinttas. De utgör representanter för principer, som icke längre gäller, och kan bli framtida representanter åt den till proletärt klassmedvetande vaknande arbetarklassen mot byråkratin.

Även andra principer har Stalin förinttat, däribland den viktigaste: internationalismen. Hans uppfattning – att man kan uppbygga socialismen; ja, det klasslösa samhället isolerat från den övriga världen och dess proletariat i ett enda land – måste förintta Kommunistiska Internationalen.

Det är konsekvensen av den ”nationella begränsningen”. Arkebuserandet av Kominterns förste ordförande och andra representanter för arbetarrörelsens internationalism är bara logiskt med hänsyn till reträtten till en nationell ”socialism”.

Vi kan här bara antyda hela vidden av den ekonomiska och sociala strukturförvandlingen som bakgrund till de senaste moskvahändelserna, och vi vill bara påvisa vilken riktning utvecklingen går. Men vi socialister måste förhindra, att den internationella arbetarklassen hängiver sig åt felaktiga uppfattningar om händelsernas klassmässiga bakgrund. ”Ingenting är farligare än illusioner, när man bestiger höga berg”, sade Lenin en gång. Därmed menade han illusioner om klassläget vid det revolutionära arbetet. I betraktande av arkebuseringarna frågar sig nu arbetarna: ”Är detta metoderna för ett socialistiskt uppbyggande?” Vi säger mycket bestämt: Nej, det är raka motsatsen, ty de är uttryck för förintandet av grundvalen för varje socialistisk utveckling, de är uttryck för förintandet av de arbetande massornas demokratiska

medverkan i den proletära maktutövningen och i omgestaltningen av de ekonomiska förhållandena till socialism. De är uttryck för förintandet av partiet och Internationalen – proletariatets bästa vapen även efter dess seger.

Inför proletariatets döda representanter i Moskva manar vi socialister arbetarna att, nationellt och internationellt bygga en ny socialisternas sammanslutning, som organiserar den slutliga segern. Vägen går genom nederlag och segrar. Uppgiften blir blott svårare, om arbetarna förtvivlar. Socialismen kommer att segra trots allt.

Socialistiska deklARATIONER med anledning av dödsdomarna i Moskva

Socialistiska Partiets deklARATION

Socialistiska partiet deklarerar härmed sitt bestämda avståndstagande från dödsdomen över och arkebuseringen av Sinovjev, Kamenev m. fl. gamla medlemmar av bolsjevikernas fraktion inom det ryska arbetarpartiet.

Detta avståndstagande motiveras ej av någon politisk samhörighet med nämnda personerna, vilkas oppositionella linjer mot den officiella Stalinregimen i Sovjet-Unionen icke är kända utöver deras egna meningsfränders krets på grund av att de icke haft möjlighet att vare sig skriftligen eller muntligen propagera sin uppfattning. Redan före vårt partis öppna brytning med Komintern kämpade vi emot förtrycket inom Kominternsektionerna av oppositionella meningar – ej minst inom det ryska partiet – och vårt parti krävde den inre partidemokratis utvidgade och stadgeenliga befästade. I vårt partis öppna brev till Komintern efter brytningen 1929 underströks markant denna vår uppfattning. De beklagansvärda och för Sovjet-Unionen ytterst komprometterande händelserna nu senast i Moskva och tidigare har sin grundorsak just i denna ofrihet, i den härskande ledareklickens självtillräcklighet och brist på tolerans mot all opposition överhuvud. På grund av samma orsak har även de flesta kommunistiska partier splittrats och slagits sönder.

Då vi i dag protesterar sker detta från samma grunduppfattning. Vi riktar vidare uppmärksamheten vid det förhållandet, att medan svensk socialdemokratisk press med partiets huvudorgan, Social-Demokraten, i spetsen under senare år nära nog uppträtt såsom officiella organ för den nuvarande ryska regimen, så har vårt parti vid olika tillfällen riktat en sakligt motiverad kritik mot vissa sovjetregeringens och Kominternledningens politiska beslut och handlingar.

Vårt parti förklarar öppet, att vi vägrar tro, att Sinovjev, Kamenev eller Trotskij varit i förbindelse med Hitlers politiska polis, Gestapo. Så länge detta ej bevisats inför en opartisk undersökningskommission av arbetarrepresentanter och jurister, är det endast påståenden, vilka blott gör vad som skett i Moskva än mera fördömligt. De ”bekännelser”, som publicerades i rättegångsreferaten från Moskva torde lämpligast ej lagts inför den utomryska allmänhetens ögon. Vi understryker önskemålet av att i varje fall anklagelserna mot Trotskij – den ende av de anklagade, vars mun ej förseglats genom döden – kommer till prövning antingen inför domstol eller också genom en juristkommission.

Om det på detta sätt skulle visa sig, att anklagelserna för individuell terror och förbindelse med den fascistiska polisen är riktiga, så hävdar vårt parti såsom sin bestämda mening, att Stalin samt männen kring honom har sin dryga skuld för en utveckling, som lett en opposition av deras egna gamla partikamrater till dylika icke-socialistiska kampmetoder.

Då de socialdemokratiska ledarna nu söker att rikta arbetarnas indignation över vad som skett i Moskva mot Socialistiska partiet på grund av vårt partis överenskommelse om teknisk val-

samverkan med Kommunistiska partiet, erinrar vi om, att vårt förslag om dylik valsamverkan samtidigt ställdes även till det socialdemokratiska arbetarpartiet, trots att vårt parti vare sig principiellt eller dagspolitiskt ej heller accepterar detta partis uppfattningar. Vår kartell med kommunisterna är blott av teknisk karaktär syftande till att tillvarataga alla arbetarröster samt att förminska de borgerliga partiernas möjligheter att taga mandat. Vi erinrar vidare de socialdemokratiska ledarna om, att de på närmare håll har en mycket djupare allians med Komintern. Den franska regerande socialdemokratin har ej blott teknisk valsamverkan med den franska Kominternsektionen – där förefinnes även ett gemensamt politiskt arbetsprogram. Av detta framgår att vårt förslag om teknisk valsamverkan mellan arbetarpartierna i Sverige står i full samklang med socialdemokratins egen praktik i Frankrike.

Socialistiska partiet i Sverige kämpar för socialismens seger i Sverige. Men vad som skett i Moskva – det totala undertryckandet av alla oppositionella uppfattningar överhuvud – har ingenting gemensamt med en socialistisk statsförvaltnings principer eller med socialistisk rättsutövning. Vad som skett är tvärtom just från socialistiska utgångspunkter synnerligen fördömligt. Det är beklagansvärt, bl. a. därför att det gett alla socialismens motståndare en tacksam möjlighet till angrepp mot såväl Sovjet-Unionen som mot den socialistiska rörelsen som sådan.

SOCIALISTISKA PARTIET

Arbetsutskottet.

Tysklands Socialistiska Arbetarparti

har med anledning av dödsdomarna i Moskva i sin tidning "Neue Front" publicerat följande uttalande:

I KOMMUNISMENS NAMN

protesterar vi mot Moskvaprocessen, dess förberedelse och genomförande, mot domen; vi protesterar mot arkebuserandet av gamla bolsjevikiska revolutionärer som Sinovjev, Kamenev, Smirnov, Bratsjkowskij, Jevdokimov, Bakajev, Ter Vaganjan och andra medlemmar av Sovjet-Unionens kommunistiska parti.

Vi protesterar mot den nya processen, som förberedes mot Bucharin, Rykov, Radek, Sokolnikov, Pjatakov och Ugljanov samt mot masshaktningen av ledande partifunktionärer över hela Sovjet-Unionen.

Vi anklagar makthavarna i Sovjet-Unionen att ha drivit Tomskij i döden,

Vi konstaterar, att processens snabba genomförande hindrade varje verkligt fastställande av fakta; att anklagelsen och de anklagades "bekännelser" är fulla av motsägelser och omöjligheter; att den internationella arbetarrörelsen – som har rätt till fullt klarläggande av sakförhållandet – blivit överrumplad. Vi vänder oss med avsky från det skändliga påståendet, att män sådana som Trotskij och de arkebuserade skulle ha förberett attentat mot Sovjet-Unionens ledare i samarbete med Gestapos agenter.

Moskvaprocessen och de processer, som skall följa efter, är attentat mot bolsjevikernas gamla garde och den ryska revolutionens mest framstående ledare

Sinovjev, Lenins intimaste medarbetare, III. Internationalens förste ordförande,

Kamenev, ordförande i arbets- och försvarsrådet,

Smirnov, politisk kommissarie i armén som besegrade Koltjak, Tomskij, de ryska fackföreningarnas ledare,

Rykov, ordförande i folkkommissariernas råd,

Bucharin, det kommunistiska partiets teoretiker och huvudredaktör för "Izvestia".

Pjatakov, ställföreträdande ledare för den tunga industrien.

Arkebuseringarna är mer än förintandet av framstående revolutionärer. De utgör ett fruktansvärt slag mot Sovjet-Unionens kommunistiska parti och Kommunistiska Internationalen. Anklagelsen och domen i Moskvaprocessen träffar icke endast påstådda terrorister, utan betecknar på samma gång de åsikter och den politik, som stöder sig på Marx', Engels' och Lenins läror, såsom brott, vilka förtjänar döden. Processen kommer att betyda början till nya ödesdigra ändringar i Sovjet-Unionens och Kommunistiska Internationalens in- och utrikespolitik.

I betraktande av den spanska revolutionen, den växande fascistiska faran och det hotande kriget är kommunistförföljelserna i Sovjet-Unionen slag mot sovjetmaktens bestånd och mot den internationella arbetarklassen. De verkar förstörande på de proletära organisationernas gemensamma handlande, som är så nödvändigt.

I kommunismens namn besvär vi Sovjet-Unionens makthavare: inte ett steg vidare på denna väg!

Vi uppmanar de proletära organisationerna att genomföra en offentlig undersökning av den "trotskistisk-sinovjevistiska terrororganisationen". Vi vädjar till plikten hos envar, som kan göra några utsagor rörande anklagelsens påståenden, att avlägga vittnesbörd inför en sådan proletär domstol.

Vi uppmanar alla kommunister att nyktert och fördomsfritt pröva denna anklagelse, att förbli Marx', Engels' och Lenins läror trogna och att stå eniga tillsammans mot de faror, som Moskvaprocessen frambesvurit.

Att störta bourgeoisins välde i ett land och upprätta proletariatets betyder ännu icke att garantera socialismens fullständiga seger. Socialismens huvuduppgift: att organisera den socialistiska produktionen, står ännu ofullbordad.

Kan man lösa den uppgiften, kan man genomkämpa en slutlig seger för socialismen i ett land utan samtidigt bistånd av proletärerna i några framskridna länder? Nej det är omöjligt.

För att störta bourgeoisin, därtill är krafterna i ett land tillräckliga – det har vår revolution bevisat. För socialismens slutliga seger, för att organisera den socialistiska produktionen är ett lands krafter – i synnerhet ett sådant bondeland som Ryssland – otillräckliga. För detta behövs nödvändigt de proletära krafterna i några utvecklade länder. Därför är det en av huvuduppgifterna för den segerrika revolutionen *att utveckla och understödja revolutionen i andra länder*. Därför bör revolutionen, som segrat i ett land, betrakta sig *icke* som en *självtilräcklig storhet*, utan som *ett hjälpmedel, ett medel att påskynda proletariatets seger i andra länder*.

Stalin 1923.

Kommunistisk skolning i går och i dag

Åren 1934-35 i oktober och november utgav Kommunistiska partiets C. K. ett studiehäfte och en kursbok för nya medlemmar. Kommunisterna landet över skulle skolas till kamp mot det kapitalistiska samhället. Jag var då en av dem och har i dagarna återigen tagit del av det nu två år gamla skolningsmaterialet. Det är i jämförelse med 1936 års material – en så oerhörd

skillnad, att man faktiskt kan tro det vara två partier, och dock är det samma Kommunistiska parti, samma C. K.

Ur Kursbok för nya medlemmar börjar jag med citaten. På sid 4 i punkt i står följande: ”Det Kommunistiska partiet är det revolutionära proletariatets enda parti. Det finns också andra partier som kallar sig arbetarpartier. t. ex. Sverges socialdemokratiska parti och det svenska Socialistiska partiet, men de är bourgeoisiens partier för arbetarklassen”. 1936 heter det i Ny Dag för den 25 juni: ”I arbetarkretsar diskuteras nu dagligen frågan om en gemensam kartellbeteckning mellan de tre arbetarpartierna vid höstens val”.

På sidan 6 i kursboken heter det ”Sverige är ett modernt kapitalistiskt land, d. v. s. Sverige är imperialistiskt. Om vi tar de anförda kännetecknen på det kapitalistiska systemet, så skall vi finna att alla dessa karaktärsdragen förekommer i Sverige”. 1936: ”Vi älskar vår hembygd och vi är beredda försvara den i händelse av överfall från någon fascistisk stat”. Sillen och Filip Forsberg yttrade på ungdomskongressen: ”Vårt land är oss för vackert, vår hembygd – från vilken vi inte bara har ljusa minnen men heller inte bara mörka – är oss för kär för att vi skall kunna se den profaneras av några såsom segertecken vajande hakkorsfanor. Det är kärleken till det egna folket, den hembygd där vi växt, vår kärlek till freden och friheten, vår förhoppning om att i vårt land en gång ett släkte skall leva, befriat från den sociala nöd, som i dag skämmer landet, det är detta som bestämmer vår kampställning mot fascismen och reaktionen”.

Sidan 8 i kursboken: ”Bourgeoisies maktapparat är staten, den borgerliga *staten*. Genom den utövas *bourgeoisins diktatur* över proletariatet och de arbetande massorna. Men som vi sett, beslöjas denna *diktatur* genom den borgerliga demokratins statsform. Denna borgerliga demokrati är bedrägeri mot de arbetande massorna, ty någon politisk frihet och jämlikhet kan det inte finnas innan de ekonomiska klassmotsättningarna och exploateringen avlägsnats”. Om detta säger kommunisterna 1936 i Folkets Röst, juninumret: ”Det var så det sved i en när man hörde slik argumentering i en allvarlig fråga (Per-Albins demokrati och Hitlers diktatur var samma sak. Det var hugget som stucket). Och det är inte bara lättsinnigt prat utan det är en brottslig argumentering att säga något dylikt i en allvarlig tid som den vi nu lever i. I Sverige kan vi dock alltjämt samlas till möten, giva ut vår press o. s. v. utan att bli ihjälslagna för den sakens skull. Varför, jo, just därför att det här i landet ännu finns kvar de demokratiska fri- och rättigheter som tillåter en dylik sak”.

Så till slut på sidan 9, punkt 7 i kursboken: ”Denna kampens enhetsfront kan inte skapas genom ‘toppkonferenser’ med kapitalismens lakejer”. Och på sid. 10: ”Endast genom att krossa socialdemokratin kan vi skapa arbetarklassens enhet”. Ja, så hette det då. Nu säger man i Ny Dag för den 20 juni: ”Vår livligaste förhoppning är därför, att den socialdemokratiska partistyrelsen skall beakta de starka skäl som framförts för den gemensamma arbetarkartellen och bifalla framställningen från de kommunistiska och socialistiska partierna”.

Citaten speglar ypperligt Kominterns pendlande och famlande – dess brist på enhetlig teori och fasta linjer – de visar att på denna rörelses förkunnelser kan ingen människa lita. Därför är jag i dag medlem av Socialistiska partiet.

K. H. ö.

Det oroliga Europa

När världskriget var slut, tog statsmännen itu med att skapa ett nytt tillstånd i Europa, ett tillstånd, som skulle garantera fred och medföra stabila förhållanden. Mellan stormakterna har freden nödtorftigt bevarats. Men det har varit ett permanent kristillstånd, revolutioner, kontrarevolutioner och statskupper inom länderna. I utrikespolitiken har det varit en ständig

omflyttning av allianser, beroende, fiendskap och konflikthärdar. Europa är en sjudande häxkittel, som ständigt hotar att koka över. Och nu har de internationella relationerna gestaltat sig så, att man icke ens kan förutse fronternas formering några veckor i förväg, bedöma sammanstötningarnas häftighet och gardera sig mot nya överraskande faror. Det är nyttigt att en gång åminstone i stora drag göra klart för sig de förändringar, som under dessa båda decennier försiggått i de utrikespolitiska maktförhållandena.

1919. Den segerrika ententen ändrar om Europas karta. Centralmakterna är skakade av revolutioner, vanmäktiga och omyndiga, inringade av fientliga stater. Ryssland kämpar i inbördeskrig och vid alla gränser mot interventionerna, vari alla stormakter deltagar. Frankrike är reaktionens värn. Det utövar en nästan obegränsad hegemoni över kontinenten, med stöd av sin militärmakt och sina vasallstater: Tjeckoslovakien, Polen, Rumänien, Jugoslavien.

1922. Ryssland och Tyskland har övervunnit inbördeskriget, i det förra landet med arbetarnas och böndernas seger, i det senare med bourgeoisins. Båda länderna börjar höja sig ur det ekonomiska förfallet. Deras kraft utåt är stärkt. Ententens inre struktur har för länge sedan blivit bräcklig. Kriget mellan Turkiet och Grekland innebär på samma gång ett utbrott av motsättningarna mellan England och Frankrike. Det numera fascistiska Italien går på rov mot Grekland (Korfu) och Jugoslavien (Fiume). I Rapallo slutes ett tyskt-ryskt förbund mellan Wirth och Tjitjerin. Fredsfördragets bann har brutits, Frankrike har trängts tillbaka som ledande makt i Europa.

1923. I Ruhrdistriktet försöker Poincaré ånyo befästa Frankrikes hegemoni. Men trots Tysklands nederlag slutar partiet med remiss, emedan England lägger sin vikt i vågskålen till förmån för Tyskland. De senare följande internationella fördragen (Dawes, Young) belastar visserligen Tyskland hårt, men angriper redan grundvalarna för Versaillesfördraget.

1925. Med början på den enda allmänna högkonjunkturen sedan 1914 avtager den internationella spänningen. Under parollerna om fredens tryggande och avrustning formerar sig makterna på nytt. På Briands och Stresemanns initiativ skapas Locarnofördraget. Den gamla motsättningen mellan ententen och centralmakterna har faktiskt skaffats ur världen. Tyskland orienterar sig mot väster i st. f. öster.

1933. Världskrisen har ständigt skärpt klassmotsättningarna och de internationella spänningarna. I Tyskland kommer Hitler till makten. Den fascistiska rörelsen gör överallt stora framsteg. Tyskland koketterar med Italien. De demokratiska länderna känner sig hotade. Nationernas förbund skakas djupt genom Japans och Tysklands utträde. Europas karta gör ett groteskt intryck, ty varje land är omgivet av fientliga eller åtminstone i sin utrikespolitik osäkra grannar. Man bör betrakta gränserna till följande länder: Tyskland (gränisar till Polen, Tjeckoslovakien, Österrike, Frankrike); Polen (Tyskland, Tjeckoslovakien, Ryssland, Litauen), Tjeckoslovakien (Tyskland, Polen, Ungern, Österrike); Österrike (Tjeckoslovakien, Ungern, Jugoslavien, Italien); Jugoslavien (Österrike, Ungern, Bulgarien, Albanien, Italien); Italien (Österrike, Jugoslavien, Frankrike) och Rumänien (Ungern, Bulgarien, Ryssland).

Om ett allmänt krig utbröte i detta läge, så bleve i Centraleuropa från Sovjetryssland till Alperna och Rhen varenda landgräns en krigsfront.

1934. Internationell omgruppering. I Österrike segrar den klerikala fascismen. Landet tager Italien till skyddsherre i stället för Frankrike. Av spänningen mellan Tyskland och Österrike blir genom nazistkuppen öppen fiendskap. Tyskland bryter definitivt med Versaillesfördraget och bedriver upprustning för högtryck. Ryssland ändrar principiellt sin utrikespolitik. Litvinov företager med framgång sin diplomatiska offensiv, vilken inleder samförstånd och allianser med västmakterna samt lilla ententen. Med Barthou försöker han skapa ett Öst-

Locarno. Polen bryter med Frankrike och bildar med Tyskland en front mot Ryssland och Tjeckoslovakien. England gynnar Tyskland. Italien drager konsekvenserna av luftvapnets betydelse och frigör sig från det traditionella beroendet av England. Laval intrigerar med Mussolini.

1935. Tyskland och Italien på offensiven. Tyskland inför allmän värnplikt och sluter en flottöverenskommelse med England. Spänning mellan England och Frankrike. I Rotfördraget sluter sig Österrike och Ungern närmare till Italien. Italien överfaller Abessinien och framkastar därmed den frågan, vem som skall behärska Medelhavet. Hög spänning mellan Italien och England. Laval sätter Frankrike ”mellan alla stolar”, N. F. visar sig vanmäktigt, dess statuter om fredens trygghet utan verkan. Hitler-Tyskland drar nytta av den allmänna förvirringen.

1936. Tyskland besätter den neutrala Rhenzonen och bryter därmed Locarnofördraget. England gör eftergifter åt Tyskland. Belgien uppluckrar sina relationer med Frankrike. Det fransk-ryska alliansfördraget ratificeras, men bildar ingen grundval, som man kan bygga fast på. Italien har besegrat Abessinien, men är försvagat genom kriget. Det delar med Tyskland förmynderskapet över Österrike och Ungern. Tyskland gör diplomatiska erövringar på Balkan (Jugoslavien, Bulgarien, Rumänien, Grekland). Den tyska imperialismens gamla dröm om ett Centraleuropa under tysk ledning är nära sitt förverkligande. Generalkuppen i Spanien hotar återstoden av Englands maktställning i Medelhavet och hotar även Frankrikes förbindelser med sin kolonier samt landets sydgräns. Men folkfrontens Frankrike binder sina egna händer samt låter Italien, Tyskland och Portugal ha aktionsfrihet. Tyskland har förvärvat en fruktansvärd utrikespolitisk makt. Gentemot år 1933 har det oerhört förenklat krigsfronterna, varigenom krigsutbrottet blivit en fara för dagen. Då bryter sig Polen åter ut ur den tyska fronten, sluter sig på nytt närmare till Frankrike och avvärjer därigenom en omedelbar krigsfara. För hur länge?

Facit. Av fredsbyggnaden 1919 återstår icke sten på sten. De enbart av det militära våldets övervikt skapade garantierna för segermakterna har kastats överända av den ekonomiska maktens stötkraft. Nya militära maktförhållanden har uppstått. Frankrike har från höjden av sin kontinental hegemoni störtat ned i utrikespolitisk hjälplöshet. England känner sig beträngt. Italien utnyttjar den allmänna labiliteten i maktförhållandena till djärva framstötter. Tyskland har stigit upp ur den djupaste vanmakt

Sid 268-273

Fascismens lärdomar

Av KURT SINGER

I.

Om vi i dag betraktar en karta över Europa, så ser vi redan vid första blicken att diktaturens politiska system dominerar, medan de så kallade borgerliga demokratierna är sparsamt representerade. Under den fascistiska eller militära diktaturens stövel ligger utom de tre bekanta diktaturstaterna Italien, Tyskland och Österrike också Polen, Litauen, Lettland, Estland, Turkiet, Rumänien, Bulgarien, Grekland, Jugoslavien, Albanien, Ungern och Portugal. I övriga länder rasar delvis ännu kampen om makten mellan de båda systemen, såsom till exempel i Spanien.

Denna våg av diktatur måste ge oss något att tänka på: hur kommer det sig att i en period, då arbetarna över hela världen är besjälade av iden om kapitalismens övervinnande, då

socialismens och den proletära frigörelsens nya kollektiva tankegång trängt igenom, segrar kontrarevolutionen i stället för revolutionen?

Att den lilla gruppen av härskande kapitalister är den drivande ekonomiska kraften i denna utveckling, är självklart. De understödes av militären, vars livsuppgift aldrig varit fred utan alltid krig – och som alltid endast under kamp kan genomföra sin politik.

Men detta är bara små grupper; de bildar ingen sociologisk grundval, de har icke den massbas som är nödvändig för att ge den nödvändiga grundvalen även för en fascistisk diktatur.

För att förstå fascismen och avslöja ”hemligheten” varför den kunnat segra i så många länder, måste man försöka analysera medelklasskikten och proletariatets heterogena sammansättning, då det var för svagt att gå till anfall mot kontrarevolutionen.

II.

Småbourgeoisin och medelklassen är styvbarn i klassernas stora kamp. De är ekonomiskt för svaga att bedriva aktiv borgerlig politik och de är sociologiskt för efterblivna för att gå samman med arbetarna. De är icke tillräckligt framåtskridna för att se sin säkerhet i en revolutionär omgestaltning av näringslivet. Småborgarna – som sociologiskt består av småhantverkare och småföretagare, butiksägare, småbrukare samt tjänstemän av lägre grad – hoppas själva finna anslutning till storbourgeoisin. Tanken på att gå ihop med proletariatet synes dem ovärdig och odiskutabel, ty de vill se ”uppåt” och inte ”nedåt”.

I länderna utanför Skandinavien, där efterkrigskapitalismen ställde till den värsta förödelsen, där många miljoner blev arbetslösa – vilket minskade köpkraften – där kom också småbourgeoisin i rörelse. Sju miljoner arbetslösa i Tyskland måste också medföra minskade inkomster för småhandlarna, det måste ge de finanskraftiga företagen (varuhus och inköpscentraler) alla fördelar över de små privata butiksägarna. Också småbourgeoisin stod inför ruin, ty bland de miljoner som blev utan sysselsättning fanns också massor av tjänstemän och anställda.

För småbourgeoisin var inför kapitalismens kaos bara en sak tydlig och klar: det måste ske en ändring. Medelklassen, som aldrig bedrivit någon självständig politik utan gått i andra politiska grupper släptåg, visste ingen lösning.

Sociologiskt sett blev småbourgeoisin därigenom kandidat till två klasser: bourgeoisin och proletariatet.

Denna kamp har redan avgjorts i de fascistiska länderna – det var bourgeoisin som segrade. Under det proletariatet icke hade något annat än misstro och hån till övers för ”småborgare” och ”kälkborgare” samt icke var i stånd att utnyttja småbourgeoisins kaos politiskt, började bourgeoisins marknadspositiv spela: det fanns ingenting som man inte lovade dessa medelklasskikt. Man bör läsa Mussolinis revolutionära begynnelseprogram före marschen till Rom; man hör veta vad Hitler lovat småbourgeoisin: varuhusens stängning, skuldernas strykande, räntesänkning, uteslutning av den judiska konkurrensen. Man kan drastiskt framställa denna motsats i agitationen så, att bourgeoisin gav småbourgeoisin ett glänsande mottagande, flirtade med den, smickrade den och lovade den allt möjligt och omöjligt, medan proletariatet däremot kastade ruttna ägg och äpplen på den, skällde och svor över dessa ”manschettproletärer”, som kallades kälkborgare och fega stackare.

Fascismen har kunnat upprätta sin makt överallt där den kunnat uppfånga de i rörelse stadda mellanskikten. Den borgerliga regimen i Tyskland kunde i detta ögonblick mycket väl avstå från fackföreningarnas och de reformistiskt sinnade arbetarnas massbas; småbourgeoisin tryggade herraväldet och gav samtidigt kraften att utrota arbetarrörelsen, proletariatets politiska utformning.

Varje försummad revolution framkallar alltid kontrarevolutionen. Det blir historieskrivarens uppgift att konstatera detta; i dag gäller det icke att fastslå att arbetarrörelsen själv bär skulden till att fascismen kunde segra, utan det gäller att fastslå orsakerna, så att ytterligare olyckor förhindras i andra länder och så att det för framtiden uppstår en ny tankebyggnad, som håller inför verkligheten och ger rörelsen segern.

Alla system och teorier är värdelösa, om de inte användes riktigt och i det lämpliga ögonblicket.

Småbourgeoisins problem visar tydliga försummelser, men huvudfelet i dessa felaktiga perspektiv ligger alldeles säkert däri, att teorierna och de politiska aktionerna hos den arbetarklass, som led nederlag mot fascismen, var behäftad med ett principiellt fel – nämligen att det för varje politiskt arbete i praktiken behöves något som ännu icke funnit inträde i arbetarrörelsen: *psykologi*. Proletariatets vetenskap, som man i allmänhet kallar marxism, talar om en dialektik, d. v. s. det faktum, att samtliga krafter och samtliga vetenskaper icke verkar var för sig utan tillsammans, att allt griper in i vartannat och allt samverkar. Men att det här till behövdes psykologi, det hade man tyvärr hittills glömt.

Psykologi kan aldrig ersätta marxism och bör icke heller göra det. Psykologi skall och måste bli en bestående del i den marxistiska vetenskapen, på annat sätt blir en seger aldrig möjlig.

Psykologi är läran om psyket, d. v. s. själen, eller begripligt uttryckt: läran om känslorna vid icke-förståndsmässiga företeelser hos människan.

Den moderna socialismen och den moderna agitationen torde icke kunna avstå från detta hjälpmedel, ty också vi måste vara på det klara över att ingenting blir stående stilla, att i och med kapitalismens utveckling utvecklar sig också alla andra ting i det mänskliga livet vidare – icke heller vår teori om socialismen får därvid stå stilla, utan måste utveckla sig vidare, levande och eldande, såsom det är nödvändigt för en ungdomens, en framtidens rörelse.

Psykologin, som vetenskapligt sett är nära besläktad med filosofi och naturvetenskaper, har tidigt använts av de borgerliga politikerna som ett politiskt kampmedel.

Då Hitler kunde förklara att lögnen är ett nödvändigt kampmedel – han skrev det i ”Min kamp” – så visste han att han här arbetar psykologiskt, att han berättar ting, som till exempel antisemitism, vilka tusen och tiotusen, ja, hundratusenden gärna lyssnar till. När Mussolini plötsligt ställer sig att meja hö en timma och därvid låter fotografera sig och betala ut en lira i timlön, så vet också han vilken oerhörd psykologisk verkan detta har: han vet det liksom Hitler, vilken plötsligt besöker en fabrik och talar till arbetarna, eller Göring, som kommer och hälsar på hos kvinnfolken i saluhallen.

Psykologin visar vägen till människornas hjärtan, till individernas goda och dåliga känslor. Begagnad av hrr politiker kan denna kännedom leda till de största resultat. Medan den teoretiska striden rasade mellan reformism och radikalism inom arbetarrörelsen, medan de längsta teoretiska ramsor ströddes ut bland befolkningen och arbetarna diskuterade i stället för att handla, arbetade fascismen – talade den enkle mannens språk, försökte förstå småbourgeoisins och de övriga massornas känslor, då ju fascismen som ett kapitalismens system representerar herrarnas intressen och icke folkets, så måste användandet av psykologien leda till de sämsta instinkterna på djupet. Hatets känslor utvecklades och förråades, det uppstod koncentrationsläger, terrorn tilltog och känslan segrade över förståndet. Småbourgeoisin i de fascistiska länderna fick ingen ekonomisk sanering, den fick bara ”bröd och skådespel” – som Hitler berättar i sin självbiografi.

Men vad hade man icke med en riktig psykologisk förståelse kunnat vinna hos småbourgeoisin för socialismen! Om arbetarrörelsen hade vetat vad som trycker småfolket och var

man kan hjälpa det, så hade man också vunnit dess förtroende och bourgeoisin hade aldrig kunnat skrämmas med expropriationens spöke. Men i de nu fascistiska länderna hördes ingenting därom.

Därför kan jag bara draga en enda konsekvens: varje enskild politisk människa bör utom sina teorier också en gång betrakta den psykologiska sidan hos alla politiska handlingar – ty annars blir motståndaren oss överlägsen.

III.

”Hur kommer det sig att också så många arbetare har gått till fascisterna? Varför har arbetarna kapitulerat för fascismen?” Det är frågor, som jag alltså hör framställas, som ständigt på nytt dyker upp.

Utom den sociologiska frågan spelar också här en psykologisk fråga in.

Sju miljoner arbetslösa i Tyskland måste också i klasshänseende splittra proletariatet – icke i socialdemokrater och kommunister, denna indelning vore ytlig, utan i arbetande och arbetslösa, varvid de arbetslösa stod fientliga mot de arbetande.

Tag har själv sett tusentals kamrater på de politiska mötena, som gått arbetslösa i 4-5 år och längre. Att det därvid måste bildas ett utomordentligt stort skikt rena trasproletärer, är självklart. Arbetslösheten döljer inom sig faran för uppkomsten av ett trasproletariat och detta är icke längre någon kampfaktor: en människa som gått utan inkomster i fem år är hågad att göra allt för att bara få leva.

Aldrig i livet kommer jag att glömma vad en kamrat, som gått arbetslös sedan fem år och varit gammal medlem i arbetarrörelsen, sade då jag träffade honom år 1932: ”Jag kan inte hålla ut längre; jag går till nazisterna, där får jag min mat och mina kläder. Men ni kunna vara säkra på att jag förblir densamma som förr!”

Behövs det mera psykologisk analys? För att få äta sig mått regelbundet, för en uniformsskjorta och ett par klädesplagg har hundratusenden sålt sig; de har blivit S.A:s och delvis SS:s garden, de österrikiska fascisttrupperna och de italienska fascios stormgarden.

För en svältande, som gått arbetslös i flera år, kan Marx inte längre räcka till: han kastar Marx på brasan för att värma sig vid elden.

Oerhört tragisk är denna slutsats, men vi måste draga den: de fascistiska horderna ar med storindustrins och godsägarnas pengar köpt arbetslösa proletärer, vilkas vidare uppstigande gått parallellt med deras grymhet mot arbetarrörelsen.

Vi som känner till de sociologiska sammanhangen, vi bör här inte anklaga utan också söka en utväg. Ett enda land i hela världen har funnit denna utväg och den bör rekommenderas åt alla övriga ”demokratiska” länder.

Norge, som redan ofta stått i spetsen för den internationella rörelsen, har genom sina fackföreningar företrätt den principen, att arbetslösa arbetare och anställda upptas i fackföreningarna. De arbetslösas plats är hos det övriga proletariatet och icke hos rörelsens motståndare, som köper dessa olyckliga arbetslösa för en grynvälling och en uniformsskjorta.

Alla arbetslösa bör ha rätt att komma in i fackföreningarna – detta är en riktig paroll. För många är den alltför vidsynt för att den skall kunna begripas, men de som själva upplevat fascismens barbari ger detta råd och varnar innan det blir för sent.

IV.

Psykologin är en ny vetenskap, den har ännu knappt vunnit insteg i arbetarrörelsens teoretiskt intresserade kretsar – den internationella rörelsen befinner sig på grund av fascismen på en

reträttlinje. Om man bortser från Skandinavien är arbetarklassen överallt på defensiven. Men om vi en gång griper till offensiven, så behöver vi nya andliga krafter och ansatspunkter härtill bör sökas överallt. Vi måste vara andligt, kroppsligt och även psykiskt överlägsna kapitalismen i varje avseende, om vi vill besegra den.

Sid 294-295

Socialistiska Partiets värdering av valutgången

Valutgången innebär en ofrånkomlig seger för socialdemokratiska partiet. De borgerliga partiernas arbetarfientliga uppträdande har medverkat till detta valresultat. Socialdemokraterna har gentemot de borgerliga obestriddig majoritet i andra kammaren; i de gemensamma voteringarna kan de för en politik i det arbetande folkets intresse tillsammans med övriga partier redan nu mobilisera samma styrka som de borgerliga. Den av arbetarna under årtionden eftersträvar politiska maktpositionen – främst av socialdemokraterna utpekad som utslagsgivande – möjliggör genomförandet av flera ekonomiska och sociala krav.

En politik i enlighet med valutgången bör således medföra regeringsinitiativ för reformering av folkpensioneringen så att pensionsåldern sänkes och de gamla beredes en tryggad ålderdom; den upprörande A. K.-politikens ersättande med ekonomiskt försvarbar och socialt rättfärdig arbetslöshetspolitik samt snabbt ingripande för effektiv hjälp till de delar av landet där nöd råder; arbetslöshetsförsäkringens reformering så att arbetarnas anslutning till densamma möjliggöres och så att framför allt de sämst ställda (skogs- och lantarbetarnas) intressen tillvaratas; lösning av de lägre statstjänarnas lönefråga; stoppande av förslag till nya lagar för bindande av fackföreningsrörelsen samt initiativ för avskaffande av befintliga mot arbetarklassen riktade lagar; ändring av rösträtts- och valbarhetsbestämmelserna så att ungdomen erhåller också full medborgerlig myndighet vid 21 års ålder; förslag till säkerställande av arrendatorers och småbönders ställning (social arrendelag, stödtilldelning av skog och jord till jordbrukare som behöver komplettering för ernående av besuttenhet m. m.); reducera av militärutgifterna, åtgärder för demokratisering av militärväsendet och rustningsindustrins frigörelse från privata spekulationsintressen.

En politik för genomförande av ett sådant program, av socialdemokraterna själva propagerat såväl före som under valrörelsen, är *Socialistiska partiet berett att lämna sitt lojala stöd*. En sådan av valutslaget anvisad politik kan icke förverkligas genom kompromisser med de borgerliga, som ”låter dessa bestämma initiativ och takt”.

Socialistiska partiet höll ungefärligen sin samlade röstsiffra samt alla sina tidigare i val erövrade mandat. Men vårt valresultat motsvarar icke de förväntningar, som vi ansåg oss berättigade att hysa. Det gäller nu att noggrant undersöka – centralt och distriktsvis – vilka orsakerna är till det inträffade samt att snabbt vidtaga de ändringar, som synes vara på kallade. En huvudorsak är: valet stod för eller mot den socialdemokratiska regeringen – de borgerliga partiernas gemensamma framstöt vid slutet av årets riksdag hade skapat denna valets huvudfråga. Detta utgångsläge gav socialdemokratiska partiet en gynnsam valsituation, på så sätt att väljarna i stor utsträckning ansåg sig bäst protestera mot borgarpartierna arbetarfientliga politik genom att rösta med socialdemokraterna. Den intensiva hetsen mot vårt parti medverkade även till att de många nya väljarna följde socialdemokratien.

Att vi under sådana förhållanden kunde hålla våra mandat, öka vår röstsiffra i vissa distrikt, samt medverka till tvenne mandat åt det parti, med vilket vi hade kartell, är bevis på att den valmanskår vi erövat är politisk medveten och stabil.

Det genom valet skapade läget kräver skärpt vaksamhet av det arbetande folket. Den socialdemokratiska segern är inte en socialismens seger. Kapitalismens system består. De borger-

liga partierna kommer att såväl ekonomiskt som politiskt fortsätta kampen mot arbetarna, vissa tecken tyder t. o. m. på att den skärpes. Sverge kan icke komma ifrån återverkningar av den internationella kapitalistiska utvecklingen. Socialistiska partiet få i detta läge synnerligen viktiga uppgifter. Vi måste fortsätta verksamheten fram till den samhällliga maktens definitiva erövring och säkrande i det arbetande folkets händer. Den tekniska valkartellen med kommunisterna betyder ingalunda uppgivande av vårt sedan 1929 bedrivna arbete för byggande av ett socialistiskt parti, betyder ingen ideologisk eller politisk gemenskap med Komintern. Partiets organisatoriska utbyggande skall stegras och jämsides därmed skall en alla områden omfattande verksamhet drivas för stärkande av partiets ideologiska rustning.

Arbetarklassens läge i dag och i kommande strider kräver att varje socialist gör sin aktiva insats i denna verksamhet!

Arbetsutskottet.

Hjälp Spaniens kämpande folk!

Hjälp Spaniens kämpande folk! Så lyder maningen från den i dagarna bildade svenska hjälpkommittén för Spanien. Kommittén är sammansatt av representanter för olika arbetar-, nykterhets- och andra folkliga organisationer. Vi riktar en maning till våra läsare att delta i det startade hjälparbetet och göra allt för att det skall bringa bästa möjliga resultat.

Det upprop, som kommittén utsänt är av följande lydelse:

Inom den svenska demokratin följer man med stark medkänsla den spanska arbetare- och bondeklassens försvarskamp mot fascisternas och jesuiternas uppror. Här finnes en brinnande önskan att demokratiens tappra folkuppåå till sist skall vinna seger. Insikten om att det spanska fascistupproret också har farliga återverkningar för världsfreden måste fördubbla vårt intresse och våra förhoppningar, att denna orosanledning snarast måtte likvideras på ett sätt, som tryggar den fria demokratiska utvecklingen.

Det elände kriget vållar är fruktansvärt. Det stolta spanska folket kämpar, lider och dör utan klagan. Men hela världen vet, hur den medeltidsmässiga utsugningen i Spanien vållat en tryckande fattigdom. Vi förstår hur inbördeskriget ytterligare medfört svårigheter för folkförsörjningen, vi kan föreställa oss, hur kriget lämnar efter sig förödda områden, där tusentals hjälplösa barn går och väntar på mat och vård. Dessa förhållanden har över hela den civiliserade världen utlöst en storartad hjälpverksamhet. Det demokratiska Sverge bör med hela sin kraft vara med i denna aktion.

Vi vädjar härmed till alla, organisationer och enskilda, att genom ekonomiska bidrag visa sin känsla för humanitet och demokrati! Vi vädjar till den mänskliga solidariteten!

Insamlade medel kommer att användas för inköp av kläder, vissa matvaror, medicin och liknande ändamål; eventuellt överskott kommer att sändas till Internationella Solidaritetsfonden för hjälp åt spanska folket.

Stockholm i oktober 1936.

Svenska hjälpkommittén för Spanien.

Uppropet är för Socialistiska Partiets vidkommande undertecknat av C. K:s ordf., Nils Flyg, Anna-Stina Pripp samt Ture Nerman. Socialistiska partiets medlemmar må bli de aktivaste i denna hjälpaktion.

Terroristprocessen i Moskva

Dokumentet i koffertens dubbelbotten

Ju djupare man tränger in i anklagelsen och rättsförhandlingarna i processen mot Sinovjev, Kamenev, Smirnov o. s. v., desto mer visar sig denna anklagelse som en konstruktion av bräckligt material. Det finns ett överflöd på indicier, av vilka osanningen i de anklagades egna utsagor framgår och av vilka det framgår med upprörande visshet: det har aldrig förekommit någon terrorkonspiration mot Stalin och andra, som arrangerats av Trotskij och organiserats av de i denna process anklagade bolsjevikerna. Ännu mera: varje konkret påstående, som kan kontrolleras, vederlägges av dokument och historiska fakta. Låt oss som bevis undersöka ett av dessa fakta.

Anklagelsen påstår att Trotskij i mars 1932 ”i ett anfall av kontrarevolutionär vrede” skulle ha skrivit ett öppet brev med uppmaningen att ”röja Stalin ur vägen”. Detta brev skulle ha påträffats i dubbelbotten i Holzmanns koffert. Det finns bland handlingarna. Om detta dokument yttrade den anklagade *Olberg* i processen (enligt ”Rundschau” nr 38 av den 27 augusti, sidan 1,559)

”För första gången talade Sedov med mig om min resa efter Trotskijs upprop, som denne utfärdat då han berövats sitt medborgarskap i Sovjet-Unionen: I detta upprop utvecklade Trotskij tanken på nödvändigheten att mörda Stalin, vilken kommer till uttryck i följande ord: ‘Stalin måste röjas ur vägen.’ Då Sedov visade mig den maskinskrivna texten till detta upprop sade han: ‘Nå, nu ser ni alltså: tydligare kan det icke sägas.’ Därvid förklarade Sedov att en rad personer måste skickas till Sovjet-Unionen.”

Det är allt. Det öppna brevet låg i handlingarna, men varken domstolen eller allmänne åklagaren eller de anklagade visade något behov att lära känna det verkliga innehållet i dokumentet. Det är icke heller underligt, ty man kan icke med säkerhet antaga, att åtminstone processens huvudpersoner sedan länge kände väl till detta dokument. Och här har åklagaren begått ett svårt fel. Han har glömt att detta dokument sedan mer än fyra år varit känt för offentligheten. Det är ”det öppna brevet till presidiet för Sovjet-Unionens centrala exekutivkommitté” (alltså den högsta regeringsmyndigheten i landet), skrivet av Trotskij den i mars 1932 med anledning av hans landsförvisning (beslut av exekutivkommittén den 20 febr. 1932) och offentliggjort i ”Ryska oppositionens” bulletin för mars 1932. Det avgörande stället i detta dokument hade följande lydelse:

”Ni känner Stalin lika väl som jag. Många av er har icke bara en gång talat med mig eller med mig närstående personer om Stalin och riktigt värdesatt honom, utan illusioner. Stalins kraft låg aldrig hos honom själv, utan i apparaten – eller hos honom själv i den mån han helt förkroppsligar den byråkratiska automatismen. *Isolerad från apparaten ställd mot apparaten, är Stalin ingenting, bara en tom fläck.* Den människa, som i går var symbolen för apparatherraväldet, kommer i morgon att i allas ögon bli symbolen för apparatens bankrutt. Det är på tiden att övergiva Stalin-myten. Man måste hysa tro på arbetarklassen och dess verkliga – icke förfälskade – parti.

Läs ännu en gång protokollen från particentralkommitténs plenarsammanträden för åren 1926-1927. Läs ännu en gång oppositionens förklaringar; ni har en fullständigare samling än jag. Då kommer ni att övertyga er om att hela partiets, apparatens och Stalinklickens utveckling var förutsagd av mig, alla växlar var omlagda på förhand. Stalinsystemets upplösning sker enligt en av oppositionen noggrant fastställd marschruta. Ni vill gå vidare på denna väg, men det finns ingen fortsättning på den vägen. Stalin har fört er in i en återvändsgränd. Man kan icke komma tillbaka annat än på den riktiga vägen, om man likviderar stalinismen. Man måste hysa tilltro till arbetarklassen. Man måste ge det proletära avantgardet möjligheten att med den fria kritikens hjälp från ovan och ned stöpa om hela sovjetapparaten och rensa den obarmhärtigt från uppsamlat skräp. *Man måste äntligen följa Lenins sista, enträgna råd: sopa undan Stalin!*”

(Trotskij använder uttrycket ”ukratj”, som betyder ”röja bort”, ”röja upp”, ”sopa undan”.)

I hela processen citeras gång på gång Trotskijs ”anvisningar”, som går ut på att *röja bort* Stalin, och ständigt på nytt ges därtill kommentaren: mörda Stalin. Ofta kommer denna förklaring först efter häftig påyrkan av Stalinadvokaten Viotchinski. Enligt detta dokument är det klart vad som menas: ”Står Stalin icke längre i spetsen för apparaten, så är han en ”tom fläck”, ett intet; hans otillräcklighet är avslöjad, han kan icke längre göra någon skada.

Fattar man den innebörden som åklagaren lägger in, som de anklagade understryker i sitt självbeskyllningsraseri, som domen accepterar – då får man fram det oerhörda, att Trotskij skulle ha uppmanat statens högsta instans att mörda Stalin, och att centrala exekutivkommittén övergått till dagordningen! Då visar det sig att åklagaremakten, anklagade och domstol erkänner: Lenin har i sitt ”politiska testamente” fordrat att Stalin skall mördas. Så vill Stalin ha det för att kunna förrinta bolsjevikernas ”gamla garde”.

Det i dubbelbotten i Holzmans koffert påträffade dokumentet är bara ett bevis bland många. Det lyfter locket från den dubbelbotten, på vilken denna anklagelse är uppbyggd, och visar ett gapande tomrum. Det visar att denna attentatsprocess själv är ett oerhört attentat, som icke endast riktar sig mot nedbrutna, terroriserade människor, utan också mot en ärorik revolutionär tradition och mot hela den internationella arbetarrörelsen.

Återverkningarna av processen i Moskva

Man har alltför tidigt uppställt frågan om moskvaprocessens återverkningar på arbetarklassen och de övriga folkmassorna i själva Ryssland. De skändliga och giftiga artiklar, som skrevs av dem, vilka under processen utpekades som medspelare i den påstådda sammansvärjningen eller som någon gång stått på Trotskijs sida i oppositionen, vittnar om den fördärvliga verkan av hotelser och om skribenternas karaktärslöshet. De resolutioner, som överallt enhälligt antagas och talar om krypande bifall till de gamla bolsjevikernas avrättning samt kräver nya offer, var bara att vänta. De är ett verk av lydiga partifunktionärer och säger ingenting om den verkliga stämningen bland massorna och deras ställning till processen. Först senare kan man på symptomerna konstatera hur dessa massor tänker, och om man i dag av de allmänna sociala företeelserna i Sovjet-Unionen måste gissa sig till vilka motiv i den inre politiken det var som ledde till denna process, så torde man snart av de vidtagna politiska åtgärderna kunna mera precist fastslå dessa motiv. Masshäktningen av ledande partifunktionärer inom de olika lokal-, distrikts- och landsorganisationerna lämnar redan i dag en tydlig hänvisning härom.

Fienderna äro belåtna.

Hurudan är verkan på andra sidan Sovjet-Unionens gränser? De ryska vitgardisterna jublar. De hämtar nytt hopp om, att revolutionen nu äntligen skall förrinta sig själv. Det är urspårade individer som jublar så, det är människor utan varje politisk betydelse. Men i varje fall innebär deras glädje och instämmande en förkastelse över denna process.

Andra kontrarevolutionära röster är viktigare. Den italienska fascistpressen (*”Messagero”*, *”Lavoro Fascista”* o. s. v.) lämnar leende processmetoderna, ”bekännelserna” och ”bevisen” ur räkningen och hälsar den politiska innebörden i kampanjen mot de gamla bolsjevikerna som en seger för Stalin, som ”det sunda förnuftets seger över den revolutionära romantiken”. *”L’Echo de Paris”*, där den kände publicisten De Kerillis bedriver sin fascistiska propaganda, frågar: ”Varför är det nödvändigt att under alla förhållanden utrota ’trotskisterna’?” och svarar själv på denna fråga:

”Hurudana sovjetpolisens speciella metoder än må vara, så är det likväl icke tillåtligt att därav draga den slutsatsen, att den europeiska ordningen skulle vinna något vid en triumf för de ’trotskistiska’ ytterlighetsmännen. Fiendskapen mot moskvaregimen får icke gå ända till erkännandet av en så farlig doktrin som den permanenta revolutionens. Låt oss bara för ett

ögonblick tänka oss att Trotskij sutte på Stalins plats! Hundratals sovjetaeroplan skulle då redan vara i Spanien. Och det säger tillräckligt!”

Kontrarevolutionärerna och sovjetfienderna noterar processen som sin framgång, som en symbol för att sovjetmakten vänder sig bort från sina revolutionära principer, som ett tecken vilket kan lugna den kapitalistiska världen. Och var icke detta ett av de syften som processen avsåg? I ”*Moskauer Rundschau*” bevisas på nytt trotskisternas (detta ord använt som ett kollektivbegrepp för alla medvetna revolutionärer) sammansvärjning med Gestapo, med Franco etc. genom hänvisande till revolutionära syften, i synnerhet till viljan att fullborda den proletära revolutionen i Spanien. Den kommunistiska pressens angivelser mot revolutionära strävanden fortsätter. ”*L’Humanité*” för den 21 september meddelar om de skandalösa vapenrazziorna i Belgien på det sättet som om det bara rörde sig om en aktion mot trotskisterna, under det aktionen också riktar sig mot det belgiska arbetarpartiet och kommunisterna själva. Tidningen har panna att bedöma aktionen så här:

”Den belgiska bourgeoisin och trotskisterna har låtit denna komplott komma till stånd för att underlätta undertryckandet av den sunda arbetarrörelsen, under det rex-fascisterna – som skjuter ned arbetare – icke blir störda.”

Den 22 september skriver samma tidning:

”Man har särskilt påträffat en vidlyftig korrespondens med banditledaren Trotskij. Denne ger anvisningar om att framkalla vilda strejker, provocera partiella revolter och ... eftersträva en allmän resning. Man ser också (uppenbarligen ur korrespondensen) hur mördaren Trotskijs hela provokatoriska verksamhet utvecklas.”

Av detta exempel framgår, att vilda strejker är provokationer mot arbetarklassen, att de kommunistiska partierna – då de propagerade sådana strejker, stödde dem eller bragte dem till utbrott – stod i komplott med bourgeoisin, att kommunisterna i dag inte bara avsvärjer revolutionen utan också principiellt fördömer de vilda strejkerna. Därvid måste man anmärka att den belgiska kapitalistpressen, som utnyttjar de påträffade Trotskijdokumenten och offentliggör utdrag ur dem, icke vet något alls att berätta om alla dessa påstådda planerade ”illdåd”. ”*L’Humanité*” framställer således, genom överilade angivelser av andra, de kommunistiska partierna inför bourgeoisin som simpla reformpartier. Också detta är en följd av moskvaprocessen. Man måste emellertid konstatera, att det eftersträvade syftet icke uppnåtts, att snarare den kapitalistiska pressens rysslandshets efter processen tilltagit i skärpa och omfattning. Sovjet-Unionens fiender ser i processen och dess följdföreteelser ett erkännande av svaghet och slår därför till.

Oro inom de kommunistiska partierna.

Men hurdana är processens återverkningar på arbetarna och arbetarrörelsen? Ur brev från våra illegala kamrater i Tyskland citerar vi några karakteristiska ställen:

”Här råder bestörtning bland arbetarna. När man handlar på det sättet i Ryssland, vad skall man då vänta av Gestapo?”

”Arkebuseringen av de gamla bolsjevikerna har väckt oro och tvivel hos arbetarna ... Den allmänna uppfattningen bland arbetarna är: om domstolens anklagelser är riktiga – så bort med dem! Men är de riktiga? Våra vänner är bestörta över anklagelsens bräcklighet och befarar att Hitler och Gestapo kommer att ’lära’ av dem! Trots detta kan man konstatera att, tidningarnas och den tyska radions fantastiska lögnkampanj i samband med processen icke vunnit tilltro.”

”Vi kände denna process som ett slag i ansiktet, – på hela världens arbetarklass. I varje fall är det påtagligt, att förtroendet och tilliten till kommunismens sak håller på att försvinna ... Dock vill jag icke underlåta att också konstatera, att många kommunistiska partimedlemmar tvivlar på moskva-radions haltande ”bevis”. Jag ser däri möjligheten att draga de tänkande och anständiga arbetarna bort från detta parti och vinna dem för oss”.

Bland de kommunistiska arbetare som lever i landsflykt har denna process verkat förkrossande. Många plågas av tvivel, många medger att ett justitiemord begåtts och de söker efter förklaringar. Partidisciplinen hindrar dem att offentligt uttala sitt misstro och sin förtrytelse. Så är också fallet inom de övriga kommunistiska partierna. I de skandinaviska länderna är oron inom kommunistiska partiets led särskilt stark. Den danska kommunisten Marie Nielsen, en av partiets grundare, skrev under processen ett brev till Dimitrov, vari hon åberopade sig på, att Lenin en gång sagt till henne att hon alltid med förtroende kunde vända sig till Kominterns exekutiv och vari hon fordrade att man skulle uppfylla Andra Internationalens och Amsterdaminternationalens begäran om att utländska försvarsadvokater skulle få närvara vid processen. Ett brev till Dimitrov är straffbart: Marie Nielsen blev utesluten. I Norge uteslöts Jeanette Olsen därför att hon tagit ställning mot processen, och det ser ut som om också andra kamrater skulle drabbas av samma öde. Det svaga norska kominternpartiet är starkt uppskakad. I Frankrike lämnar talrika medlemmar massvis det kommunistiska partiet på grund av processen och på grund av den franska frontens ödesdigra hållning.

Aktionsenheten i fara.

Vi instämmer inte med de reformister, som tror att de med denna process vunnit ett blodigt argument för sin fiendskap till Sovjet-Unionen. Och man får inte jämställa den nu rådande regimen med Sovjet-Unionens väsen. Ryssland förblir, trots den reaktion som där rasar, ett land som genomfört en väldig revolution och har en högre social basis än de kapitalistiska länderna. Vi kommer att ännu en gång underkasta problemet Sovjetryssland och världsrevolutionen en grundlig undersökning. I dag gäller det för oss att meddela om moskvaprocessens återverkningar och då kan vi nöja oss med att med instämmande citera vad den österrikiska socialdemokratins organ *"Arbeiterzeitung"* skrev till försvar mot den austrofascistiska hetsen:

"Sovjet-Unionen är för oss den blivande socialismens land. Där har den kapitalistiska utsugningen övervunnits. Där finns det icke längre någon arbetslöshet. Där tillhör jorden, fabriker och gruvorna icke längre kapitalistiska utsugare utan hela folket. Där visar sig den socialistiska samhällsordningens överlägsenhet över den kapitalistiska i ett oerhört snabbt ekonomiskt, socialt och kulturellt uppsving .. Därför är allt som där sker vår egen sak. Just därför kritiserar vi, när Sovjet-Unionens makthavare gör något, som, enligt vår mening, skadar det egna landet, som gör intrång på dess väldiga moraliska lantvinningar i världen och därigenom också skadar socialismens sak i hela världen."

Vi instämmer också i de slutsatser som *"Siewers-Korrespondenz"* drager i en artikel om moskvaprocessen:

"Det är de nuvarande ryska makthavarnas vilja att göra slut på den revolutionära epoken ... Med det gamla Lenin-gardets fysiska tillintetgörande skall den leninistiska andan fullständigt utrotas. Det är ett faktum. För oss är – och det måste sägas med all tydlighet – det nödvändiga konstaterandet av detta faktum icke förenat med någon avsikt att nedsätta Sovjet-Unionens prestationer och betydelse. För oss finns icke heller något tillbakavikande från plikten att försvara Sovjet-Unionen mot alla fascistiska och imperialistiska angrepp. Men vi försvarar icke mordet på revolutionens egna krafter.

Vi drager vidare den slutsatsen: Komintern och den ryska statsledningen är att betrakta som en andlig enhet. **Mellan denna den ryska revolutionens likvideringsprocess och det av Kornintern hos alla dess sektioner påbjudna försöken att närma sig borgerliga och reformistiska lager finns ett mycket intimt sammanhang.** Man tror sig handla i ryskt statsintresse när man avkläder sig alla revolutionära tendenser. I den mån de tyska kommunisterna följer dessa paroller, avlägsnar de sig allt mer och mer från den väg som den tyska revolutionen har att gå. Icke heller detta faktum får ignoreras".

Redan genom processen och avrättningarna har arbetarklassens aktionsenhet bragts i stor fara. Ledande män inom Andra Internationalen, vilka gjort stora insatser för enhetsfronten och folkfronten, framkastar nu den frågan om huruvida det gemensamma arbetet kan fortsättas, då man i Ryssland fyller revolutionärer och betecknar envar som biträde åt lönnmördare och gestapoagenter, om han reagerar mot denna skändliga process. Otto Bauer och Rudolf Breitscheid har allvarligt påpekat enhetsfrontens äventyrande. ”Avanti” säger: ”Kommunisterna måste göra klart för sig ... hur svårt det är att förstå, att man kan räcka ‘den fascistiska brodern’ handen och skjuta ned de kommunister som opponerar sig”. Under ledning av Louis de Brockère, som nu verkligen gjort sig förtjänt om den spanska revolutionen, har i Belgien en rörelse uppstått till förmån för en antifascistisk front. Det belgiska arbetarpartiets centralkommitté har redan uttalat sig för ett samarbete med kommunisterna. Detta har skett av rent opportunistiska skäl. Men partiledningen kan tillåta sig det, därför att medlemmarna genom processen återigen drives bort från det kommunistiska partiet. ”Arbeiterzeitung” i Basel har för ett förbund med det kommunistiska partiet uppställt det villkoret att detta offentligt tar avstånd från processen och avrättningarna. Förbundet mellan kommunister och socialdemokrater i Frankrike har fått en ny spricka.

Rubbandet av den proletära enhetsfronten – vilken aldrig varit så nödvändig som i detta ögonblick, då fascismen företager nya farliga framstötter, då våra spanska bröder för en hjältemodig revolutionär kamp mot den och då krigsfaran blivit oerhört stor – det är den första farliga följden av moskvaprocessen för den internationella arbetarklassen. ”Mundo Obrero”, som är det spanska kommunistpartiets centralorgan, påstår att detta parti lyckats överraska en liga som består av f. d. medlemmar av det kommunistiska och socialdemokratiska partiet samt anarkister, vilken gemensamt med den fascistiska ”spanska falangen” förövar attentat mot antifascister och bl. a. förberett mord på Largo Caballero, La Pasionaria och andra. ”L’Humanité” publicerar detta meddelande under rubriken ”Trotskistiska mördare” – Är det ett harmlöst ”propagandabedrageri” eller är det förberedandet av en blodig kamp mot de klassmedvetna socialistiska krafterna i Spanien, vilka går in för att fullborda revolutionen i detta land? Vi påpekar faran och varnar.

Och vi uppmärksammar deras röst, som i dag framför allt måste höras av det internationella proletariet – nämligen de målmedvetna spanska revolutionärerna. Ur en mängd resolutioner väljer vi den, som antogs av P.O.U.M.-milisen i Llerena i provinsen Badajoz, – de överlevande från de heroiska striderna där:

”Vi bönder i Llerena, milismän i P.O.U.M., som kämpat hårt mot Queipo de Lianos förbrytarméer, vi som för en mördande kamp varunder vi förlorat, de bästa bland våra kamrater, – vi måste ansluta oss till protesten från hela världens arbetare ... Vi kräver att en internationell undersökningskommission, representerande alla politiska riktningar, beger sig till Moskva för att konstatera fakta.”

Detta krav måste uppfyllas för att undanröja svåra faror för den internationella arbetarrörelsen.

Civilisationens räddning

Av HEINRICH MANN

Queipo de Llano, som kallas ”general”, fast ingen finns som kan ge honom tillbaka titel och värdighet – (madridregeringen skulle låta skjuta honom som simpel bandit om den finge tag i honom), ser ut som en byråkrat. Det är också alldeles i sin ordning, ty sådana generaler gör nu aldrig vad de är tillsatta för – lyda order – utan vill veta allting bättre och gör sig självständiga genom att intrigera bakom kulisserna. Han begår skändligheter som gränsar till det orimliga

och hämtar mod därtill ur förlegade slagord som ”judebolsjevism” o. s. v. Själv förvildad, är det hans enda strävan att förvilda landet och de människor med vilka han ämnar ”upprätta lag och ordning”. – Ordning var det, – alltid ordning, för den arbetar alltid förvildade banditgeneraler.

Typen uppträder i talrika exemplar, de tyska har bara skenbart övertaget. Spanska motsvarigheterna gör emellertid sitt bästa för att överbjuda dem. Nämnde Llano utsänder genom radion nyttiga råd till sina banditer om hur de skall våldföra sig på marxistiska kvinnor. Han beskriver proceduren helt cyniskt i alla detaljer. Om man däremot ser på honom själv, så tvivlar man på denne glasögonprydda herres praktiska erfarenheter i dylika ting. Sådant låter man andra göra. Våra dagars ”ledare” är liderliga sällar, men bara moraliskt och andligt. I övrigt finns bland dem både vegetarianer, absolutister och helgon – som vi alla veta.

De som har medlemsböcker i en fackförening blir inom de spanska rövargeneralernas domän halshuggna med yxa. – Var har man fått den iden ifrån? Aldrig förr har man i Spanien verkställt avrättningar på det sättet. Det är ett nationalsocialistiskt påfund. Skulle under ett framtida utvecklingsskede av hitlerregimen – som sannerligen har stora framtidsmöjligheter – det bli kutym att låta jaga folkmassor framför lokomotiv och krossa dem, så övertager nazisterna bara ett uppslag av de spanska fascisterna. Eller skall det måne vara förbehållet dessa senare att tvinga arbetarhustrur att utföra offentlig nakendans? Nej då, de sadistiska ”ordningsväktarna” utbyter alla erfarenheter och lär av varandra. Den 30 juni 1934 föll i Tyskland offren till höger och vänster. Då de marockanska trupperna trängde in i staden Navalmaral, mördade de samtliga husägare – av vilka de flesta dock bett för deras seger!

Det spanska inbördeskriget är bara en förlängd 30 junimassaker: Franco är Hitler och Hitler blir Franco, så snart han har lika litet att förlora som den andre ”führern” nu har. Nu kan han också tillåta sig att beväpna utländska banditer och skicka ut sina officerare för att slå ned andra folk. I gengäld avträder den andre ”führern” delar av sitt lands territorium. När kommer han själv så långt? Det är en fråga om tid och omständigheter: några principiella hinder finns ej. Nationalister samarbetar med sina likar i alla länder. Deras fiende är alltid den egna nationen.

Advokatsamfundet i Madrid rapporterar om några av fascisternas illdåd och slutar med ett upprop till den internationella offentligheten att isolera rebellerna som vansinniga och förvildade samt utesluta dem från mänsklig gemenskap. Om saken ändå vore så enkel! Dessa ”vansinniga” utgör inte bara en klick och de uppträder som man vet inte så grundlöst. Man vet också att det icke är en viss Queipo de Lianos förstånd som är rubbat – eller hans tyska motsvarighet – utan det är hela världen som mist förståndet. Kapitalets värld är det som tydligen mist förståndets bruk. Av fullständigt vansinniga väntar den räddningen, – den sönderfallande ekonomiska ordningens räddning. I stället för att rädda och bevara det som ännu skulle kunna räddas med en viss anspråkslöshet utlämnar sig kapitalisterna åt män sådana som Hitler och Franco.

Därav dessa dagars anarki, uppgivandet av rättens princip, ringaktningen av allt mänskligt, makthavarnas ärelöshet, besticklighet och mordlystnad. Deras övermått av lögn är ingenting annat än ett erkännande av att ingen sanning vill tjäna dem och att ingenting växer på deras mark. Under den renodlade kapitalismens välde frodas varken vetenskap eller konst. Den måste utrota dem. Den måste förfölja även religionen. Den har kommit därefter att skrävla med raserna – för att kunna ge sina lakejer föremål att utöva grymhet mot. Som vansinniga tyranner rasar den döende kapitalismen och dess fascistiska drängar mot det inbillade bolsjevikspöket. Bolsjevismen – den skall vara civilisationens fiende. Kapitalismen och fascismen skall rädda civilisationen, det är allt. Civilisationen – det är rättvisa, heder,

människovärdighet, det är vetande och kunnande, det är kristlig moral, frisinne och ett samhälle, som är så ordnat att alla kunna leva där.

Av dessa civilisationens kvarlämnade arv gör den döende kapitalismen helt enkelt slaveri, – massornas och den enskilde individens fysiska slaveri, deras psykiska och andliga förslavande, deras medborgerliga och ekonomiska rättslöshet. Den tillgriper det yttersta medlet att hålla sig flytande och rädda livhanken, men den kallar detta för – att rädda civilisationen. Kapitalismen av senaste snitt identifierar sig själv med civilisationen, vilket är både enfaldigt och oförskämt, men det är naturligtvis ett trick – bedrägeri och självbedrägeri. Man kan icke utan förevändning och påhitt rasa mot en mänsklighet, som när allt kommer omkring vill ha en bättre samhällsordning. Det måste likväl ha ett visst syfte – det måste medgivas – att man återinfört tortyren.

”Civilisationens räddning!” I Schlesien inspärras kvinnliga fångar en och en i burar; i Moron i Spanien skär man bort bröstet på dem. Arbetare får gå omkring med numrerade skyltar, för att ingen av dem skall kunna tala med en främmande. I ett arbetarkvarter har fienden tvärs över gatan hängt upp en transparang med inskriften: ”Vi skola dö, men våra kvinnor komma att föda fascister”. Det kvittar i vilket land sådant förekommer, – men det kallas att rädda civilisationen.

En ”ledare” har förklarat: ”Jag skall utrota hälften av alla spanjorer.” En annan har förklarat: ”Då skall Tyskland få gå under, om vi inte får regera det.” Den fullständiga innebörden får vanvettet först därigenom att det är tolererat och väl sett. Inom de nationer, där kapitalet ännu icke hunnit förstöra civilisationen, är alltid en minoritet för de fascistiska metoderna. Vad innebär demokraternas non-intervention i Spanien – och i Tyskland? Man har inte längre något gott samvete beträffande den egna hållbarheten. Civilisationen skulle kunna fortsätta att leva om kapitalismens tillstånd tillåter det, annars inte. Därav ljumheten till och med i de mera sunda av de kapitalistiska länderna, på det regerande kapitalets sida. Därav också den tilltagande insikten mot motsatta sidan: nu återstår bara revolutionen – den allena kan medföra avgörandet, fakta fordrar den, den är här, vi lever i den.

Civilisationen kan räddas – genom revolutionen. Det förfall, som man bevittnar, är djupare och mera fruktansvärt än man antager. Om det bara vore det borgerliga näringslivet som förfaller, så kunde dess förfall icke draga med sig den västerländska civilisationen. Det borgerliga näringslivet har som världsbehärskare för icke länge sedan avlöst feodalismen. Denna var en gång ideologiskt tryggad och hade en mänsklig motivering, som kapitalismen aldrig ägt. Då feodalismen störtades, hindrade dess fall icke civilisationen från att till sina ärorika sekler lägga ett nytt stort sekel. För fallet är denna gång djupt och fruktansvärt, enär civilisationen själv måste svara för det; den har frambragt kapitalismen och tillåtit den att leva ut sig till slutet, som också kan bli dess eget. Den står inför sin vrångbild nu när kapitalet rasar och skickar sin rasande bödel mot den. Civilisationen hade till sin olycka glömt bort att dess enda värde och hela tillvaro är människan; människan i stället för kapitalet, samfärdseln och det tekniska framåtskridandet.

Människans inspiration, hennes storhet genom tron på en odödlig själ var i religiösa tider civilisationen. Sedan 1400-talet har civilisationen varit den frigjorda personlighetens vetande och kunnande, vården om människan och den mänskliga storheten, – intet annat menades, då civilisationen ännu stod på säker grund. Den vacklar, utarmas och blir steril – icke endast därför att en näringslivets epok är avslutad. Utan kapitalets vanvett kan endast existera, därför att människan fäster sig vid tingen, men glömt bort alla tings väsen – sig själv. Revolutionen, som vi lever i, har ett mål: den nya humanismen.

Den nya humanismen kommer att vara socialistisk. Den kommer naturligtvis att vara socialistisk först och främst därför att dess svurna fiende var kapitalet, den lågsinnade

girigheten som dittills förnedrat människan. En ny ekonomisk ordning är nödvändig, för att människan skall återfinna besinningen och icke som nu förgås av fruktan för att helt och hållet förlora den.

Vad vill vi? Över ting och fakta skall vår röst ännu en gång höja sig behärskande, vox humana.

A. Rudolf: Moskvaprocessen. (Prag 1936)

Ännu hör vi ekot av skotten på Dzjersjinskiplatsen i Moskva, ännu känner vi djup beklämning och bestörtning över avrättningen av de sexton sovjetledarna i augusti.

Vi vet att brutaliteten och gemenheten är rådande i världen. Att Hitler lät mördas Röhm och Gregor Strasser jämte några hundra andra partivänner, motsvarar nationalsocialismens ideologi. Tyranner har alltid handlat så ända sedan de romerska soldatkejsarnas tid, under den spanska inkquisitionen fram till Hitler och Mussolini.

Framför oss ligger en alldeles utmärkt broschyr om dödsdomarna och arkebuseringarna i Moskva. Författaren heter A. Rudolf. Han var ännu 1934 sovjetrisk funktionär och redaktör.

Rudolf tillhör icke de författare som helt plötsligt förnekar hela sitt förflutna och kommunismen, skymfar den och därefter förtjänar sitt bröd med ”sovjethets”. Långt därifrån: Rudolf har icke ändrat sin kommunistiska åsikt, – det är bara kommunismen i Ryssland som har ändrat sig.

I föreliggande broschyr får vi en alldeles utmärkt översikt över den ryska oppositionens historia. Oppositionen har alltid funnits inom bolsjevikpartiet, den betyder alltid bara differenser i taktikfrågor. Oppositionen på Lenins tid betecknades ännu icke som ”fascistiska hundar”, utan som kamrater med avvikande meningar. I dag blir alla, som inte underkastar sig Stalins och de ryska militärernas härskande ledareklick – opposition. I dag blir oppositionens anhängare arkebuserade.

Efter en utförlig skildring av oppositionen ända fram till Trotskijs utvisning, behandlas fallet Kirov i dess helhet. 114 personer arkebuserades 1935 som ”gärningsmän”. Rudolf ger bland annat bevis för att Kirovprocessen märkvärdigt nog leddes av ”högsta domstolens militärkollegium”. Militärerna i denna ”civila” process är likaledes betydelsefulla. Nu gick man vid arkebuseringarna i år åter tillbaka till Kirovattentatet. Trots 114 offer måste ytterligare sexton liv offras.

De arkebuserades revolutionära handlingar skildras och Rudolf påvisar därefter deras taktiska meningsskiljaktigheter gentemot Stalin. Den politiska bakgrunden till detta mord analyserar Rudolf tämligen öppet och principiellt. Rudolf hävdar att Sovjet-Unionen alltmer avviker från kommunismen. Därvid räknar han upp följande syndaregister:

Den 7 april 1935 utsträcktes dödsstraffet till barn på 12 år. (DZZ för den 8/4 1935.)

I maj 1935 avger Stalin inför Laval den förklaringen, att han godkänner det franska nationalförsvaret.

I juni 1935 blir Avel Jenukidse – Kalinins mångåriga sekreterare och medarbetare – efter föregående uteslutning ur partiet förvisad till Sibirien.

I september 1935 startas stachanovrörelsen på initiativ ovanifrån. Den medför en differensiering, som vida överskrider hittillsvarande mått – denna gång icke mellan arbetarna och funktionärseliten, utan inom arbetarnas egna led. En arbetararistokrati uppstår, under det den stora massan, som icke är fysiskt kapabel att uppnå rekordnormer, på grund av de andras höjda prestationsnormer får starkt minskade inkomster.

Från och med den 1 oktober avskaffas den sista resten av ransonering. Denna åtgärd, som i och för sig bör hälsas välkommen, blir genom höjning av de dittills lägre kooperativa priserna till ”enhetsprisernas” nivå – som ligger mitt emellan de forna priserna i kooperativa affärer och på den öppna marknaden – en premie åt dem som förtjänar mera pengar och en försämring för de dåligt betalda.

I bondepolitiken; ökning av den ”privata sektorn” även för kollektivbönder, övergivande av den kollektiva iden genom tillåtande av större icke-kollektiva odlingsarealer och boskapsbestånd samt överlåtelse av jord för ”evigt bruk”.

Införande av titlar och rangtecken i Röda Armén, ökning av avståndet mellan officerare och manskap.

Ökad vädjan till småborgerliga instinkter på bekostnad av den socialistiska mentaliteten. (”bli välbärgade!”)

På fabrikerna avskrivs faktiskt arbetarnas produktionskontroll därigenom att driftsråden berövas sina befogenheter och en ”enhetlig ledning” införes, vilken innebär att ”den röde direktören” blir allsmäktig.

Införandet av straffrättsligt ansvar även för ofrivillig framställning av s. k. utskottsvara.

Införandet av ett slags andel i vinsten för ”de röda direktörerna”, beträffande de av dem ledda företagens nettovinst.

Möjliggörandet av vissa slags privat äganderätt till bilar o. s. v., utarrendering av förstadsvillor och lantställen ”på livstid” (äganderätt till dyrbara smycken, värdefulla konstföremål, gobelänger, persiska mattor etc. hade redan tidigare åter tolererats i oinskränkt omfattning – i motsats till vad fallet varit under de första åren efter revolutionen. Dessa saker inköptes massvis av ”den nya eliten” i statens kommissionsbutiker, där den forna bourgeoisins kvarläten-skap försåldes. Stundom förvärvade sig de forna ägarna sina gamla ägodelar tillbaka.)

Stalin måste – för att skydda dessa reaktionära lagar – röja undan bolsjevikernas gamla garde; marxisterna, Lenins medkämpar.

Till slut ingår författaren också på de så kallade ”bekännelser” som avlagts av de anklagade i processen. Rudolf påstår och söker bevisa att de anklagade i varje process i Sovjet-Unionen endast kan rädda sig genom ”bekännelser och självanklagelser.” Så var fallet redan i Ramsin-processen, i fallet ”Schachty” och de engelska ingenjörerna. En sovjetrysk medborgares enda chans är alltid feg kapitulation och självanklagelse och endast därför hade Sinovjev och Kamenev jämte de andra anklagade betecknat sig själva som ”fascistiska hundar” och tvärt emot varje självbevaringsdrift själva bett om dödsstraff.

Det har i alla tider förekommit raffinerade skenprocesser där dödsdomarna varit undertecknade redan från början och legat färdiga.

Någon försvarsadvokat fick de anklagade icke, – det hette att de avstod därifrån ... Anklagelsematerialet bestod av 38 volymer och dessa volymer hann domstolen lekande lätt gå igenom på fyra dagar! Detta är lika betecknande som det faktum, att domstolen över huvud taget icke kunde bevisa någonting utan fällde de sexton anklagade enbart på grund av deras ”bekännelser”. Dessa bekännelser var så hårresande att de för varje normalt funtad och endast halvt anständig, ärlig människa var alldeles otroliga. Det påstods sålunda att en föregiven ”gärningsman” skulle ha träffat Trotskij på Hotel Bristol i Köpenhamn för att konferera angående mord på stalinklick. Men efter avrättningen, då protokollen offentliggjorts, konstaterar man obestriddigt att Hotel Bristol nedrevs år 1917! Så ser denna den gemenaste av

alla vårt århundrades processer ut. Hitler lät mörda sina vänner utan dom eller rättegångskomedi, – Stalin försökte det med en juridisk täckmantel.

Rudolf slutar sin bok med dessa ord:

”Moskvaprocessen har jämte 16 dödsdomar fällt ännu en: dödsdomen över alla diktaturer. En dödsdom i sista instans. Denna konsekvens bör i varje fall ge alla inom arbetarrörelsen något att tänka på.”

Broschyren, som för övrigt är litterärt välskriven, bidrager till att detta mord i Moskva, detta mord på den internationella arbetarrörelsen, icke kommer att glömmas.